

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETES

BELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 Hl.
minden következőnél 16 Hllet.

NYITÓR SZÁM 40 Hllet.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, április 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreink: Nemzeti kultúra a vidéken.
A képviselőház ülése.
A nagy épa és a kis halak.
Rekvium Horánszky Nándorért.
Az aradi szalmapapírgyár és a Budapesti Bankkegyesület.
Megsemmisített mandátum.
Városi közgyűlés Makón.
Mi lesz az új kereskedelemügyi miniszter? Egy csodagép Aradon.
Az aradi görög-katolikusok új temploma.
Fényképész-vigécek Aradon.
Heldtgyatkozás Aradon.
A somogyi nábob végrendelete.
Tárca: A légy. Irta: Szabóné Noga Janka.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendès.

Nemzeti kultúra a vidéken.

Arad, április 22.

A közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalása ma nagynehezen véget ért. Nem panaszkodunk fel a sok szóbeszédet és az avval járó idő fecsérést, de mélyen fájjaljuk, hogy a szó zavar szürke kaoszan csak egyetlen sugara sem derengett keresztül a jobb jövő reményének. Csak a megszokott szövegek, a besavanyított séreimek lettek ismételve, anélkül, hogy a helyes újítás vagy orvoslásnak biztató képe kidomborodott volna. Az opportunizmus szelleme lebeg a magyar nemzeti kultúra vizei felett, s úgy tetszik, mintha az antiluvialis puhány-korszak örök időkre átvette volna uralkodását államéletünk fejlődésében.

Sehol igazi komolysága, őszintesége és bátorsága a meggyőződésnek! A függetlenségi felkarolták a protestánsok mozgalmát a felekezetek egyenmértékű állami dotációja érdekében, melyet a 48-iki országgyűlés a XX. t. cikkben biztosított, melynek megvalósítását azonban a jövő feladatául hagyta. Kellemetlenül és immelámmal keltek a nagy és radikális márciusi eszme védelmére a függetlenségi, de hamarosan porba is ejtették a klerikális néppárt főmedvényeitől való megijedésükben. Siettek kijelenteni, hogy ők a papi javak szekularizációjára legtávolabbról sem gondoltak, és a kultusz miniszter meglepődéssel konstataulta, hogy a papi javak államosítását még maga Kossuth Fránci sem akarja. Tehát a képviselőház radikális pártja sem óhajtja, hogy azok a milliók, melyek évente klerikális agitációkra és a főpapok költséges háztartása- és magán kedvteléseire fordítanak, visszaadassanak ama célra, melyre eredetileg szánva voltak: az egész magyar nemzet közművelődésére.

Ha nem tudják, vagy nem akarják tudni ezek az urak, hogy a papi javak bevonása nélküli sem az összes felekezetek papságának egyenjogú és egyenarányú állami dotációja nem lehet, sem a holt kéz kötött birtokainak felszabadítása nélkül a magyar nemzet törzsének, a földművelő osztálynak s általában a mezőgazdaságnak válsága föl nem tartóztatható s nem orvosolható — ha ezt nem tudják vagy nem merik tudni, hagyjanak

békét a nagy eszméknek, s válasszanak magukhoz illőbb és méltóbb kicsiny kéréseket agitacionális eszközül.

Épen így vagyunk a kultusz vita egy másik szövegevel, melyet folyton a magyar közművelődés emelésének csodaszereül emlitenek föl: értjük a nemzeti kultúrának decentralizációját.

Végre hát rájöttek, hogy a nagy Babel, a melyet a Duna két partjára telepítettek és építettek, nem bír kifejezetten magyar jeleggel, hogy a mi ott magyaros az a vidékről szivárog oda föl, azt a vidék emlőin nevelkedett magyarok viszik föl. Rájöttek, hogy nem volt egészen észszerű az országnak összes forgalmát tervszerű, költséges kereskedelmi politikával a vidéki városok rovására a fővárosba központosítani. Es most már közkeletű jelszóvá lett a kulturális vállalkozásokat a vidékre telepíteni, mert a polyglott Sybarisban internacionalis szűrkeséget kap azok nemzeties színezete és a magyar ifjuság nagyra hivatott virtusa és energiája elenyved a világ város fertőjében és józan esze meghibban a sötét szugesztiók hatása alatt.

Hiszén szépen van ez gondolva, és a gondolat minden ízében igaz is, de szomorúan kell konstataálnunk, hogy mentül többet hangoztatják, annál kevésbé veszik a megvalósítását komolyan. Mikor a vidéki színházak állami segélyezéséről volt szó, roppant lelkesedést keltett az mindenfelé az országban; ma már tudjuk, hogy semmi sem lett belőle, és amely

TÁRCA

A légy.

Irta: Szabóné-Noga Janka.

Nagymama 70 éves. Tábornok 75 éves.
Gizi 12 éves. A légy.
Zoli 15 éves.

Régi divatu szoba, mely ablakfülkékkel, hegyes lábú mahagoni butorokkal. A kis pamlag, a székek világos mintás selyemmel bevonva. Az egyik sarokban nagy fehér cserépkályha. A tűz pattog, zümmög. Fát égetnek s a kályha öböcskéjét virágfüstölővel hintették be. A falakon aranyrámás képek: meredt dereku, puderes fejű asszonyságok, copfos, rendjeles urak.

Egy csipketerítős asztalkán üvegoorítás óra ketyeg, porcellán pásztor és pásztorleánya között. Az apró, csillogó, fehér függönyös ablakok hófehér tájra néznek. A havazás elállott. Az ablak közelében asztal és két karosszék. Az asztalon egy kopott fedelű imádságos könyv. A közepe táján hervadt gyöngyvirág s egy kis osomó fekete haj, kék szalaggal átkötve. A szalagon a könyv lapján megfakult nyomai a könyv-cseppeknek. Az asztal másik végén ezüst bur-nótos szelence, a fedélén egy szőke lányarckep. A szeme kék, az ajka piros, haja a kis fésü-

vei letűzve, három szép fűrtben omlik le a halántékán.

A két karosszékben a nagymama és a tábornok. Nagymama gyönyörű, szürke selyem ruhát visel, igazi csipkét. Kendőcskéjéből ibolyaillat árad. A tábornok bottal jár, meggörnyedt, de szeme olyan fényes, mint a szentjánosbogár.

A szoba másik végén Zoli és Gizi. Zoli vékonylábú, vastaghangu tudákos gymnázista. Már szokott dohányozni. A világ folyására azt mondja: abszurdum. Gizi sápadt, kócos felsőbb leány. A világnézete ennyi: minden fád. Asztal fölé hajolnak. Zoli égő gyertyával babráll, Gizi nézi a gyertyaláng utját. Egy fehér papíron fekszik a légy, — téli dermadesbe merülve. Erre világítanak, melegítnek és várnak.

A tábornok (ki félszázad előtt a gyöngyvirágot és a haját adta) Madame...

Nagymama (kinek ötven éves arcképe ott van a szelencén.) General!

A tábornok: Soha sem hittem volna, hogy valaha még találkozunk.

Nagymama: Az unokáink hoztak össze. Táncpróbán találkoztunk. Lássá a szülők egykor elváltak és ötven év múlva összehoztak az unokák...

A tábornok (kinek kormányozható fülbaja van: hirtelen süket lesz a keilő pillanatban:) Madame...

Nagymama (őszszecsapja remek kezece-kéit, nevetve, szörnyűködve :) Bálban, éjfél után!

A tábornok (akarata ellen fellobbanva.) Hol azonban alig jutottam közelébe. Egész sereg udvarló vette körül a szeptemvir, a kancellarius folyton ott lábatlankodott. Az a szeptemvir, ej... Festi a haját, asztmája van...

Nagymama (édesen nevet. Igazgatja a csipkét, pajkosan legyint a kendőcs-éjével.) Rá-galmazó! (Kinéz a téli tájra) Mindig ilyen volt. Ilyen önző... ilyen erőszakos, ilyen féltékeny, — akkor is. Émlékezik?

A tábornok (nem hall semmit, de emlékezik. Erősen emlékezik. A nyaka veres lesz és a kezével megsimítja a szemét.) Madame?

Nagymama (rá sem néz, ábrándozik. De kezecekre ráhuzza a csipke bodrot, mert érzi, hogy a tábornok folyton arra néz:) Akkor is... Kétszer táncoltam a báróval, csak kétszer...

A tábornok (ki kezdi visszanyerni hallását:) De egymás után.

Nagymama (oda se figyel, de a szeme megcsillan:) Csak kétszer s akkor sem a jókedvemből, hanem a mama parancsára. Es ezért vége lett a világnak! Hazament, elutazott, levelet sem irt...

A tábornok (a hallása megjön, a nyaka veresedik; eszébe jut vagy tíz gyáva, könyörgő levél a kis szőke fruska címére. Gunyosan, keserűen fejevet.) Nem?! Egyet sem!

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

szinigazgató egyes vidéki városokban valamivel magasabb nivóra akarja a deszkák művészetét emelni, előbb a helyi emelését kénytelen kockáztatni, mert tudja, hogy csak annak a jó provinciális közönségnek a zsebére számíthat, t. i. ha maradt benne valami az osztrák gazdasági közösség áldott érájában, de az állam támogatására nem számíthat.

De vajon hány vidéki városban van nyilvános könyvtár, melyet az állam állított volna föl, vagy annak felállításához jelentékeny összeggel járult volna? Hol vannak az állam által vagy csak annak segélyével létesített vidéki festő-, zene-, színész-iskolák, történeti és régészeti gyűjtemények? Vannak ilyen intézetek igenis egyes városokban, de azok létesülésében az állami segélynek semmi vagy elenyészőleg csekély a része.

Vegyük csak például Aradot. Amink van, azt a község vagy a társadalom teremtette. Most az Erekye-muzeumnak, a Kölcsey-egyesület könyvtárának és gyűjteményeinek, a zene-iskolának épületet kellene emelni a város és társadalom itt is megtette már a tőle telhetőt, de az állam hathatós és pénzben kifejezendő segélye nélkül semmi sem lesz belőle, bár a lelküket kitegyék az ügy érdekében azok, akik a dolog élén állanak. Az ígéret, a szép szó meg van, de hogy azokat a tettek is követni fogják-e, azt — az eddigi tapasztalatok után — csak akkor fogjuk elhinni, ha látjuk.

Most megint arról van szó — miként az *Aradi Közlöny* legutóbbi számában közöltük, — hogy a színház megnyitásával egyidejűleg Aradon *képképzés* lesz. Vajon a képzőművészetek iránti érzék fejlesztésére irányuló és állami eszközökkel létesített nagyobb szabású akció lesz ez talán a *kultúra decentralizációjának* szolgálatában? Dehogy! A helybeli társadalomnak a kockázatával kellene azt rendezni, de mivel erre nincs elég alap, hát azzal a reménykedéssel kell beérnünk, hogy a „*Szalón*” fog a saját rizikójára a kiállításra vállalkozni abban a reményben, hogy annak költségeit a képvásárlások és belépti díjak révén fogja a helybeli közönségből kivásalni. Nem, nem. Ez idő szerint a szép szavakkal kell még meg-

elégednünk, mert míg a fővárosban a szép művészetek világát föltáró kiállítások és gyűjtemények tömegesen állanak az ottani félvér közönség rendelkezésére és szolgálatára, addig a jó magyar vidéki publikum úgy láthatja meg a képet, ha — megveszi.

A kultusz-vitának vége van, a kultúra decentralizációjának az óhaja és ígérete elhangzott és ezzel egyelőre be kell érünk, míg egyszer — valamikor — talán az idea megvalósulásához is lesz szerencsénk.

Vásárhelyi László mandátuma. *Vásárhelyi* László, a *pécskai* kerület országgyűlési képviselője, az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* fogyasztási szövetkezeténél elfoglalt igazgatói állásánál fogva tudvalevőleg összeférhetlenségbe jutott a mandátummal. A képviselőház mai ülésén *Apponyi* Albert gróf elnök bejelentette, hogy ebben az ügyben az összeférhetlenségi zsüri május hó 1-én fog ítélni.

Az igazságügyi költségvetés. A képviselőház holnap kezdi meg az igazságügyi költségvetés tárgyalását. Ez alkalomból *Székely* Imre pártkülönbőség nélkül egybehívta a képviselőház ügyvéd-tagjait, kik a budgetvita keretében az ügyvédi kart érdeklő kérdések megvitatási körét illetőleg egyöntetű eljárásban állapodtak meg.

A zirci mandátum. Zircről táviratozzák: *André* Gyula országgyűlési képviselő elhunytával megüresedvén a kerület mandátuma, az itteni szabadpárt *Maksfalvy* Gézárt szándékozik képviselőjelöltül felléptetni.

A képviselőház ülése.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 22.

A képviselőház mai ülése a *Horánszky* lelküdvéért tartott rekviem miatt csak 11 óra után kezdődött. A Házban még ma is borongós hangulat uralkodott, a mit fokozott az a körülmény is, hogy az elnöknek az ülés megnyitásakor ismét egy képviselőt kellett elpármentálnia. *Apponyi* néhány meleg szóval elbucszította *André* Gyulát, a zirci kerületnek vasárnap hirtelen elhunyt kormánypárti képviselőjét és indítványozta, hogy a Ház fejezze ki részvétét a megboldogult családjának. A kerületben új választást rendeltek el.

Ezután áttértek a közoktatási költségvetés részletes tárgyalására. A kultusztárcával ma végre rövidesen véget ért a vita és *Wlassics* Gyula kultuszminisztert a jobboldal lelkesen megéljenezte.

A tárgyalás alatt érkezett a Házba a legifjabb képviselő: *Rák* Endre, a kit a függetlenségi párt ma tüntetéssel fogadott.

Egy óraker az indemntás tárgyalásához fogtak és azt is rövidesen letárgyalták.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Székely* Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula és *Cseh* Ervin miniszterek.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Elnök bejelenté *André* Gyula zirci képviselő halálát. A Ház jegyzőkönyvileg fejezi ki részvétét és az új választás elrendelésével az elnököt megbizta.

Bejelenté ezután az elnök, hogy *Vásárhelyi* László összeférhetlenségi ügyében a zsüri május 1-én ítélni fog.

Következett

a kultusz költségvetés

folytatólagos tárgyalása. A tanítóképzőknél:

Lengyel Zoltán arra kéri a minisztert, hogy a Zilahról Temesvárra áthelyezett tanítóképzőt helyezze vissza Zilahra és teljesítse Szilágy megye ez iránti kérelmét.

Neményi Ambrus támogatja a kérelmet annál is inkább, mert Szilágy megyében nagy a tanítóhiány.

Wlassics Gyula miniszter megígéri, hogy mihelyt a szükséges eszközök rendelkezésére állanak, a dolgot fontolóra veszi.

Krasznay Ferenc a testi nevelés tételénél a testi képzésre nagyobb gondot kíván fordítani. Utal a régi görög és a modern angol nevelésre. A tornagyakorlatokat a szabadban kellene művelni. A tételt elfogadja.

Wlassics Gyula miniszter maga is nagy súlyt helyez a testképzésre, ezért irányzott nagyobb összeget elő.

Pozsgay Miklós a szakiskoláknál határozati javaslatot nyújt be, hogy a gazdasági ismétlődő iskolákhoz képzett szaktereket küldjenek ki.

Wlassics Gyula miniszter kijelenti, hogy a gazdasági szakiskolák létesítése a kezdet stádiumában van. A népközlési törvény reformjával azonban ez is rendezve lesz. (Helyeslés.)

Veress József az egyházak segélyezésénél a protestáns lelkészek nagyobb állami támogatását és az egyházak segélyezését kívánja. A lelkészek fizetését 1600 koronára kell kiegészíteni. A kongrua házagos kiszámítása az oka annak, hogy még mindig vannak szegény lelkészek segély nélkül.

Nagymama (az örök szomorú, kétkedős hangján.) Anyám úgy mondta.

A tábornok (átnyilallik szívében a kérdés: minek? Már ugyis késő. Minek fedezné fel egy olyan asszony alattomos fondorkodását, ki már régen halott. Erőltetett vidámsággal csapja le az ezüst pikszis fedelét.) Ugy. A dolog rendben volt. Ninettet elvette a báró és a hozományát, melyet ugyis olyan gyanusan féltettek a szegény katonától, előkelő ember verte el. Igen, madame, a hozományát más verte el...

Nagymama (elragadó duzzogással, enni való csipősséggel.) Maga pedig más asszony mellett siketült meg.

A tábornok (nem hall semmit.)

Nagymama (kilgázító józan, természetes hangon.) A füle? (Hanszabban.) A füle? Azt kérdezem...

A tábornok (csattogtatja a fedelét.) Hja, a fülem, a fülem... (Felébredve.) Igen, erős fagyok és szelek idején szakgat.

Nagymama (fontoskodó hangon, mely a végén remegésbe fut.) Borogatni kellene.

A tábornok (eszébe jut az ő sivár otthona, melyben a kutyamosón kívül csak egy leánycseléd van, s az örökké csak a Zoli nadrágjait, gallérjait vasalja.) Hja, borogatni.

Nagymama (egészen elemében.) Korpával melegen, kis zacskóban, félóránként. De vigyázza, gyöngéden, gonddal...

A tábornok (szomorúan bölintgat.) Gyöngéden, gonddal...

Nagymama (Már egészen visszahuzta ruhájába a kacsóit, mert a tábornok már úgy nézi, de úgy, mintha megakarná enni. Azt sem tudja, mit mond.) Korpával, general...

A tábornok (Már a lehelletet is hallja. Erre a szobára gondolt. A kályha közelében, jó nyugágyon fekszik. Oreg, törődött fázékony és csakugyan fáj a füle. Mellette úgy álmodja: tipegnek. Sarkatlan cipőben, melyet fekete szalag köt össze a bokán alul. Valaki lehajlik. Ibolya és meleg korpá-illat fog rászállani. Rózsaszín ujjú kacsó simul a beteg füle.) A legénynek nehéz, hideg ügyetlen a keze.

Nagymama (Hősiesen rontja elő kacsóit, az ölébe ereszti.) Ügyetlen a keze...

A tábornok (Elkapja az őrizetlen kacsót, úgy, mintegykor Madame...

Nagymama (Azt hiszi: megnyillott az ég. Gyöngyvirág nyílik, a nap süt, paocsirta száll fel.) General...

Zoli. (A háttérben nagyot toppant.) Hopp! Hopp!

Gizi. (A papapirt zörgeti.) Repülj, repülj, rajta, hopp!

A légy. (Felébresztette a gyertya fénye és melege. Bontogatja a szárnyait, emelgeti a fejét, lábát, repülni kezd; züm, züm, züm...)

A tábornok (Felriad.) Mi az, mi az?

Zoli. *Gizi.* (Egyszerre.) A légy. Az ostoba légy. Felébredt, azt hiszi: itt a tavasz.

Zoli. (Tudakosan.) Ki tudja, pedig mióta alszik. Plautus szerint vannak vén legyek, melyek...

Gizi. Tudod is te, mit mond Plautus.

Zoli. (A legyet hajszolva.) Repülj, repülj. (Gizihez.) Jobban, mint te, jobban, mint a tábornok.

Nagymama (ugy néz a légyre, mint aki nem tudja: mit lát és úgy beszél, mint aki már nincs is itten) Repül, éi... felmelegedett... Istenem...

Zoli. Abszurdum!

Gizi. Milyen fád!

A tábornok (Veres lesz még a szeme fehérje is) Ostobaság! Csapjátok le, fogjátok el... Le kell fujni, agyon kell ütni az ostoba bogarat!

Zoli. *Gizi.* (Utána rohan. Székre fel, szék-ről le folyton csapkodva, mindig mellé. A légy zümmögve röppen előlök.) Abszurdum, Milyen fád légy!

Nagymama. (Azon hangon, melyen az asszonyok még hetven éves korukban is megáratják az elveszett boldogságot) Nem... ne... Ne bántsaatok szegényt.

Wlassics Gyula e tételt csak azért vette fel, hogy konkrét esetekben segíthessen. Mindig megvizsgálja, hogy melyik lelkésznek van szüksége segélyre, s azt a lehetőség szerint meg is adja.

A többi tételt vita nélkül fogadták el.

Elnök: A kultuszárca le van tárgyalva. (Élénk, hosszas éljenzés. Felkiáltások: Eljen Wlassics Gyula!)

Ezután a nyugdíj és gyámintézet állapotáról szóló jelentéseket tudomásul vették.

Az indenmitás.

Szünet után következett az újabb két havi indenmitásról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Neményi Ambrus előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Kossuth Ferenc egyszerűen elvi tiltakozását fejezi ki a javaslat ellen, amelyet el nem fogad. (Helyeslés a szélbalon.)

Ernszt Sándor a néppárt nevében jelenti ki, hogy nincs bizalma a kormány iránt, különösen azért nem, mert a választási visszaéléseket nem orvosolja. A választási reformot sürgeti. A népet bele kell vonni az alkotmányos jogok gyakorlásába. Az indenmitást nem fogadja el.

Elnök a v tételt bezárja.

Szell Kálmán miniszterelnök: A költségvetési felhatalmazásra az országnak szüksége van. Hogy a budget-tárgyalás oly sokáig tart, arról nem tehet. A választási reformról már nyilatkozott. Ha elő is fordulnak még választási visszaélések, azokat megvizsgálja és megtorolja. A választási jogot liberálisan magyarázza az 1849-iki választási törvény alapján. A javaslat elfogadását kéri. (Élénk helyeslés.)

A javaslatot a Ház elfogadta.

Elnök javaslatára holnap az igazságügyi tárcát tárgyalják.

A nagy cápa és a kis halak.

(Az osztálysorsjáték mellékünetéből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 22.

A kis lutrit eltörölték, mert azt találták róla, hogy erkölcstelen és megcsinálták helyébe övekkel ezelőtt az osztálysorsjátékot, a melyről nyíltan valljuk, hogy semmivel se normálisabb, mint a milyen volt a kis lutri.

Hogy azok, a kik az osztálysorsjátékot megteremtették, nem épen ideális célok szolgálataiba szegődtek, az tiszta sor. Igen alapos kis üzletet kreáltak ezzel az intézménnyel, a mely bőven juttat hasznot bizonyos uraknak.

Egy pillantás az osztálysorsjáték vállalat mérlegébe meggyőzhet mindenkit arról, hogy akik az osztálysorsjátékon nyernek, igazán nyernek, nem a játékosok, a kik a maguk összekuporgatott filléreire vásárolják az osztályonként fokozatosan dráguló sorsjegyeket, melyeknek az árával sehogyssem állanak arányban a nyeresi esélyek, hanem a nyertes maga a vállalat.

Hanem hát ezt gondosan titkolják. Végre is minnek tudja meg azt a tömeg, a mely a maga pénzével adozik a vállalatnak, hogy ő tulajdonképen nem egyéb baleknél, a melyet istenigazában kiszípoloznak.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy a jó urak megelégszenek azzal, a mit az osztálysorsjáték jövedelmez. Mondunk egy példát. Néhány hónap előtt egy igen tekintélyes, humanitárius célokat követő vidéki testület koncessziót kapott a pénzügyi minisztertől egy jótékony sorsjátékra. Ha jól tudjuk, egy koronás sorsjegyek lettek volna kibocsátandók összesen kétszázézer korona értékben, a miből a koncesszionáriusnak maradt volna mintegy százézer korona netto jövedelme. Derék dolog a pénzügyminisztertől, hogy azt a sorsjáték-engedélyt megadta annak a testületnek, a mely a magyar kultúra szolgálatában állván, föltétlenül megérdemli a legmesszebbmenő támogatást. Igen ám, csak hogy az osztálysorsjáték urainak nem tetszett a dolog. Elmentek a jóté-

kony sorsjáték engedményeseihez, megcsörgették zsebükben az aranyakat és nagy ékesszólással kifejtették:

— Nem jól csináltátok az egészet! Rá fogtok fizetni! Fogalmatok sincs róla, micsoda komplikált, nehéz, mennyi bajt, fáradságot okozó, milyen sok ügyességet, ravaszágot igénylő dolog manapság sorsjegyeknek az elhelyezése. Mi sajnálunk legjobban, ha egy ilyen derék testület csalódnék a reményeiben. Ezenél ünnepelesen ajánljuk nektek: adjátok át nekünk az egész lutritokat és mi kifizetünk nektek rögtön egy bizonyos összeget, úgy, hogy se kezelésre, se reklámra, se terjesztésre nem lesz gondotok. És legalább nem lesztek kitéve annak, hogy nem tudjátok eladni a sorsjegyeket és haszon helyett károtok lesz!

Az ajánlat olyan csábító módon volt előadva, hogy a vidéki testület szépen beszopta a mézes madzagot és az egész sorsjátékát eladta az osztálysorsjáték igazgatóságának huszonnégy ezer korona potom áron.

Ime: a telhetetlen nagy cápa bekapta a kis halat. Nem tart tőle, hogy megfekszi a gyomrát, mert sokat elbir. Mindig éhes. Minél többet fal, annál éhesebb.

Hanem hát a közvéleménynek egy szava tán mégis csak lehet ehhez a falánksághoz. A pénzügyi miniszter hihetőleg nem azért adta meg az engedélyt ahhoz a jótékony sorsjátékhoz, hogy azzal is az osztálysorsjáték tömje meg feneketlenül mély zsebeit, hanem azért, hogy egy humanitárius intézmény dolgán lendítsen. És nem lehet eltérni, hogy ilyen stílusban folyjanak a dolgok tovább.

Ez a nem épen illatos mellékülete az osztálysorsjátéknak befejezett dolog, segíteni nem is lehet már rajta. Egy budapesti emberbaráti intézetnek is van mostanság kilátása arra, hogy engedélyt kapjon egy jótékony lutrira és az osztálysorsjáték ebben az esetben megint ugyanazt a trucót akarja elkövetni, hogy ártalmatlanná tegye a neki kellemetlen konkurenciát.

A nagy cápa már megint leskelődik, már tátogatja a száját, hogy megint bekaphasson egy kis halat. Reméljük, hogy az egyszer be kell majd érnie a saját kosztjával és nem elégetheti ki a falánkságát!

TÁVIRATOK

Belgiumban nyugalom van.

Brüsszel, április 22. Brüsszelben és a vidéken teljes nyugalom van. A népcsődület ellen kiadott hatósági intézkedéseket visszavonták. A sztrájkrol szóló jelentés óta Monsban részben újra megkezdődött a munka és legközelebb a munka általános megkezdése várható. Liegeben is nagyon észrevehető a munkások munkába állása.

A bur háberu.

London, április 22. Kitchener jelenti Pretóriából: Az utolsó héten elesett 18, megsebesült 20, fogságba esett 325 és megadta magát 10 bur. French tábornok Fokföld keleti részén a daligreyi és rhodesi kerületekben üldözi az ellenség szétszórt csapatait. Fokföld nyugati részében az ellenség zöme Oskiep körül táboroz, a melyet sikertelenül támadott meg. Azoufelül az angol csapatok segítséget is kaptak. A dél felől indított nagy hajtóvadászat most fejeződött be. Colenbrander ezredes még folyton Pietersburg mellett operál. Egyik csapata 15-én tulnyomó ellenséges haderőre bukkant, de meg tudta tartani pozícióját.

Rekvium Horánszky Nándorért.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 22.

Ma délelőtt 10 órakor a józsefvárosi plébánia templomban gyászmise volt Horánszky Nándor leikiüdvéért. Az egész környéken óriási nép gyülekezett össze s különösen a Mária Terézia-terán akkora volt a népcsoportosulás, hogy a rendőrségnek kellett a rendet fentartania. Ezt a feladatot Seirmay Andor rendőrkapitány és Schmidt edo rendőrfogalmazó teljesítette.

A templom bejáróját ezüstös szegélyű fekete posztó borította. A boltozatokat is fekete posztó takarta, a melyet az ezüstös Horánszky cimér díszített. Egő gyertyák terjesztettek világosságot a templomban és a katófalk körül. A ravatalt a képviselőház és a kereskedelmi minisztérium díszbe öltözött szolgálói állták körül.

A templomban a rendre Farkas János, a képviselőház főterembiztosa ügyelt fel.

Elsőnek Nagy Ferenc kereskedelmi államtitkár érkezett, hogy a notabilitásokat fogadja.

A család részéről jelen voltak: az özvegy és gyermekei, Horánszky Emilia, Irma, Gyula, Dezső és Lajos, valamint Horánszky Lajosné. Ezek a jobboldali padosorban foglaltak helyet.

A baloldali padosorban ültek a kormány képviselői, ugymint: Szell Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvédelmi, Darányi Ignác földmívelési, Plósz Sándor igazságügyi, Wlassics Gyula közoktatásügyi és Cseh Ervin horvát miniszterek. Jelen voltak továbbá: Samassa egri érsek, Ernszt Kelemen, a főrendiház alelnöke, gróf Apponyi Albert a képviselőház alelnöke, Dániel Gábor a képviselőház alelnöke, Csávossy háznagy, Zsilinszky Mihály, Gulner Gyula, Gromon Dezső és Tarkovics József államtitkárok, Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, Halmos János polgármester, gróf Zichy Jenő, Falk Miksa, Miklós Odón, Toth János, Nessi Pál, Gabányi Endre, Kubik Béla, Nagy Sándor, Berzeviczy Albert, Rakovszky István, gróf Zichy János és Aladár, Major Ferenc, Sággy Gyula, Csörgeő Gyula és Szentiványi Arpad képviselők. Ott voltak továbbá a VIII. kerületi Józsefvárosi Kör botfai Hívős József vezetése alatt, Lu'wigh Gyula a magyar államvasutak elnök-igazgatója, Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, Radisch Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója; Emich Gusztáv, Mándy Lajos, Sztényi József, Szalay Péter, Nagy Gábor, Ney Béla miniszteri tanácsosok. Testületileg vett részt a gyászmisén a kereskedelmi minisztérium tisztikara.

A gyászmisét Kanovich Béla apátplébános szolgáltatta fényes segédlettel. Mise után a kormány képviselői a többi notabilitással együtt újból kifejezték részvétüket az özvegynek és a gyászoló családnak a pótolhatatlan veszteség fölött, amely Horánszky Nándor halálával a családot s az országot érte.

A Budapesti Közlöny mai száma a nem hivatalos rész elején hosszabb s igen meleg hangon emlékezik meg Horánszky Nándor haláláról. Elmondja az immáron halott államférfiu egész életének, politikai pályájának történetét s végül ezzel fejezi be a megemlékezést:

A temetés a kitünő hazafit megillető nagy részvéttel és díszszel, országos költségen, ment végbe. Az egyházi szertartást régi benső barátja: a főtisztelendő egri érsek ur végezte nagy segédlettel. Mindenki fájdalommal gondolt rá, hogy nincs többé köztünk! De ha a Gondviselés, melynek végzése kiüríthetetlen, úgy akarta, hogy élete ily váratlanul érjen véget, a mibe nehéz belenyugodni, de kényszerűsége beletörődni: emlékezte sok nemzetek tiszteletében fog tovább élni, mint a hazaszerető ügybuzgóság, munkaszeretet, kötelességűdés és önfeláldozó közszolgálat példányképei. Az ország új házában nem lesz többé helye, de állandóan ott marad az ő maradandó műve: a márványba vésett 1896: VII. törvény-cikk, melyet az akkori kormány és országgyű-

lés megtisztelő bizalmából ő öntött tömör, meleg szavakba az ezredéves ünnep törvénybeiktatásáról. Minden idők képviselői fogják ezt olvasni s midőn olvassák, egyszersmind emlékezni fognak a Horánszky Nándor fényes éreiről, erős magyarságáról."

MULATSÁGOK.

(=) **A gimnázisták majálisa.** Az aradi királyi főgimnázium ifjusága ez év május 3-án, a városliget termében zártkörű táncmulatságot rendez. Belépő-díj: személyjegy 3 korona, családjegy 5 korona. A mulatság rendezősege a következőkből áll: Elnök: Dobos Károly dr. Társelnök: Miklóssy István, Bogdánffy Gerő, Brasch Aladár, Braun Alfréd, Glück Izidor, Hotaran Viktor, Jakabffy Gyula, Kádas Lajos, Lengyel János, Löwy Armin, Müller Miklós, Neidenbach Emil, Schütz Béla, Schwejger Lajos, Szepeckowsky Arpad, Szüszer Jenő, Weisz Lajos, Zubor Imre.

Az aradi szalmapapirgyár és a Budapesti Bankkegyesület.

(A gyár új cég tulajdonában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Közgazdasági életünkre fontos kihatással van az a határozat, melyet a Budapesti Bankkegyesület részvénytársaság igazgatósága hozott tegnap délután, elhatározván az intézet felszámolását. Az igazgatóságnak erre főképp az adott okot, hogy dacára annak, mikép a legutóbbi üzleti esztendő csaknem 240.000 korona nyereséggel zárult, az újabb keletű iparvállalati részesedések egyrészt igen nagy összeget kötöttek le, másrészt elenyészően csekély eredménnyel jártak.

Az aradi szalmapapirgyár, a mely igen szépen prosperál s jó jövedelmezőséggel biztat, tudvalevőleg szintén a Budapesti Bankkegyesület tulajdonát képezi. Mivel ezen intézet felszámolását a Magyar Általános Hitelbank fogja keresztülvézetni, kétségtelen, hogy az ipartelepek is átmennek ez utóbb említett bank tulajdonába, tehát az aradi szalmapapirgyár is.

A hivatalos kommuniké, melyben a bank igazgatósága a felszámolást közli, így hangzik:

A Budapesti Bankkegyesület részvénytársaság igazgatósága tegnapi ülésében megállapította az 1901. üzletév mérlegét. A folyó üzletből eredő egyes veszteségi tételeknek, valamint az egy pör beszüntetés ért fizetett nagyobb egyezségi összegnek leírása után a nyereség- és veszteség-számla az 1900. évi áthozatot beleszámítva, de a tökeleszállításból elért könyvbéli hasznót, mely a folyó 1902. üzletév javára esik, bele nem számítva, 239.408 korona nyereséggel zárul. A mellett azonban a különböző iparvállalatoknál, azoknak további alakulásához mérten, később előreláthatólag szükségessé váló értékleírások nincsenek tekintetbe véve.

A mérleg részleteinek tárgyalásánál megállapította az igazgatóság, hogy míg a folyó banküzlet és a vasuti vállalkozás évek során át a forgalmi tőkének aránylag csekély leköltése mellett mindig kielégítő, sőt részben kiváló eredménnyel járt, addig az újabb keletű iparvállalati részesedések nemcsak nagyobb összegeket kötöttek le, hanem, kevés kivétellel, gyenge eredményt mutattak. Ennek következtében ezen üzletek miatt bizonyos tartalék teremtése elkerülhetlennek látszik, a mi nemcsak a tavalyi nyereséget és a tökeleszállításból eredő hasznót emészti fel, hanem az általános tartalékalap igénybevételét is szükségessé teszi.

Ehhez járul az általános rossz pénzügyi helyzet és a bankkegyesület részvényeinek ala-

csony árfolyama, minek következtében az a törekvés, hogy az üzlet sikeres folytatásához szükséges töke új részvények kibocsátása útján szereztessék meg, sikertelen maradt és hosszabb időig kivihetőnek alig látszik.

Mint hogy végül a részvények árfolyama még a tökeleszállítás keresztülvétele után is hanyatló irányu volt és jelenleg oly fokra süllyedt a mely az igazgatóságnak szányszerűleg igazolt meggyőződése szerint a részvény belső értékének jelentékenyen mögötte marad, ennél fogva a passzíváknek rögtönös rendezése és az aktíváknek nyugodt értékesítése melletti óvatos felszámolás a legcélszerűbb eszköz a részvényesek érdekeinek megvédésére.

Mindezeknél fogva az igazgatóság egyhangulag elhatározta, hogy a mihamar egybehívandó közgyűlésnek az intézet felszámolását fogja javasolni. Arra az esetre, ha a közgyűlés az igazgatóságnak ezt a javaslatát határozattá emeli, a Magyar Általános Hitelbank a Bankkegyesülettel előzetesen kötött egyezménye szerint a Magyar Általános Hitelbank a felszámolás keresztülvételéhez időnkint megkivántató összegeket a banknak a szükséghez képest rendelkezésére bocsátja s a közgyűlés szabad belátása szerint megválasztandó felszámolóbizottságot a felszámolás foganatosításánál támogatni fogja.

SPORT.

+ **Lövészegyesület Uj-Szent-Annán.** Ujszent-Annán önkéntes polgári lövészegyesület alakult, a mely alapszabályait a napokban küldte föl jóváhagyás végett az alispáni hivatal útján a belügyminiszterhez. Az egyesület elnöke és kapitánya Müller József.

Megsemmisített mandátum.

(A pécsváradi választás érvénytelen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 22.

A Teleky gróf megsemmisített mandátumához hasonló szenzációt keltett ma a főváros politikai köreiből az az ítélet, melyet a Kuria első választási tanácsa nevében déli 12 órakor hirdetett ki Paiss Andor elnök. Ez ítélet szerint a Kuria a pécsváradi mandátumot megsemmisítette s Egry Dezső dr. Kossuth-párti képviselőt egy évre felfüggesztette aktív és passzív választói jogától.

Az indokolás szerint Egry Dezső tiltott vagyoni előnyt ígért a választóknak s ezt tegnap eskü alatt tett saját vallomása által is megerősítette. Ezért kellett érvényteleníteni a választást és ezért vesztette el Egry Dezső dr. a nehezen szerzett mandátumot.

A szenzációs ítélethirdetésről a következő távirati tudósítás számol be:

Budapest, április 20.

Egry Dezső pécsváradi Kossuth-párti képviselő ellen a Kuria néhány hónappal ezelőtt elrendelte a vizsgálatot két irányban. A néppárt ugyanis azzal vádolta, hogy őt berkesdi választónak fejenként négy koronát ígért, ha részavaznak, s hogy egyik főkortese eszemiszommal csábította a berkesdi gazdákat.

A vizsgálat már véget ért s az ügy újra a Kuria elé került. Fittler Imre bíró, előadta, hogy Hegedüs Lőrinc azt vallotta, hogy neki és négy más választónak négy-négy koronát ígért Egry ha részavaznak. A másik vádra nincs bizonyíték. Edvi Illés Károly, a választást védő ügyvéd kérésére hit alatt kihallgatták a pécsváradi képviselőt, aki azt vallotta,

hogy Hegedüs maga tett ajánlatot, hogy pénzt részavaznak, de ő elutasította őket és csak azt ígerte meg, hogy vissza fogja téríteni készkidadásait.

Tetélteni Armin a petíciónak meghatalmazottja és Edvi Illés Károly védő mondották el ezután perbeszèdeiket, mely után a tanács visszavonult és azt határozta, hogy az ítélet másnap fogja kihirdetni.

Ma délben történt meg a kihirdetés, a mely nagy meglepetést és élénk feltűnést keltett. A bíróság ugyanis megsemmisítette a mandátumot s Egry Dezsőt egy évre felfüggesztette aktív és passzív választói jogától.

A mandátum megsemmisítésére okul a képviselőnek tegnap eskü alatt tett saját vallomása szolgált. A jegyzőkönyvnek az a passzusa, mely alapja az érvénytelenítésnek, a képviselő saját bemondása szerint így hangzik:

— Hegedüs Ferenc, az egyik választóm, a szavazóhelyiség előszobájában félrevont engem, s kérdezte, hogy mennyi napidíjat adok, ha ő és társai reám szavaznak. Erre én így feleltem: Napidíjat nem adhatok, mert ezt a törvény nem engedi meg. Legfőlegb készkidadásait téríthetem meg, de ez sem tehet ki többet két forintnál.

Kétségtelen — ugymond a kuria indoklása, — hogy Egry Dezső törvény által tiltott vagyoni előnyt ígért a választóknak, hogy reá szavazzanak. Ezért a mandátumot érvényteleníteni kellett.

Az ítéletet közlik a képviselőház elnökével és az igazságügyminiszterrel.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **Karácsonyi Mariska sikere.** Sz. Karácsonyi Mariska asszony, az aradi Nemzeti Színház népszínmű-primadonnája vasárnap este a temesvári színházban vendégszerepelt. A művésznő a „Piros bugyeláris“-ban lépett fel s Török Zsófi szerepében páratlan sikert aratott. Játékaról a Temesvártól megjelenő Délm. Közl. így ír:

Makó primadonna-kalamitásain vasárnap Sz. Karácsonyi Mariska, az Aradi Nemzeti Színház népszínmű-énekesnője segített. Csepreghy, Piros bugyeláris-a került színre, s a darab közönsége lelkesedéssel tapsolt Karácsonyi Mariskának, a ki tüzről pattant, helyre Török Zsófi volt és dalait majdnem mind meg kellett ismételnie. Karácsonyi pompásan fest magyar ruhában. Otthonos a színpadon és magyar szavából elhisszük, hogy magyar menyecskét ábrázol. Krecsányitól került Aradra, a hol bizonyára nagyobb tere nyílik, mint Szegeden, és az aradiaknak csakhamar kedvence lesz.

A Temesvári Zeitung így ír: Vasárnap este Sz. Karácsonyi Mariska asszony, az aradi színtársulat tagja vendégszerepelt nálunk a Piros bugyeláris biróné szerepében. Karácsonyi asszonyban temperamentummal-teljes, kiváló hang, kedves énekesnőt ismertünk meg, egyikét a legjobb Blaha-követőknek, kit valaha színpadunkon láttunk. Oriási sikert jegyezhet fel magának a bájos művésznő; dalai gyújtó hatást keltenek s kivéte nélkül valamennyit megisméltették.

* **Próbák a színházban.** Zilahy Gyula színtársulata szombat óta naponként, még vasárnap délután is, próbákat tart, hogy a május hónap színrekerülő darabokat a lehető legjobb előadásban élvezhesse a közönség. A zongora-teremben Orbán Arpad karmester foglalkozik a társulat énekes tagjaival, köztük Haller Irma kisasszonnyal is, aki már szintén Aradon van, a színpadon pedig a három rendező vezeti a próbákat. A megnyitó előadás szereplői már sugó nélkül játszák az akkor színrekerülő darabokat. A nyári színházban új díszletek készítésén dolgoznak, melyeket Vény István, a zseniális festő a Simonyi utcai festő teremben csodálatraméltó művészettel és gyorsassággal fest.

* **A Zilahi-pár bucsuja.** *Zilahi* Gyuláné Singhoffer Vilma asszony, a budapesti Népszínház kiváló vendégművésznője, aki a Népszínházban folyó vendégszereplései alkalmával minden alakításával megérdemelt feltűnést keltett, holnap, szerdán bucsuzik a Népszínház közönségétől *Milliók a hó alatt* című látványos zenés színműben. *Zilahi* Gyulának e hó 28-án lesz a bucsufellépte a Nemzeti Színházban. A *Közönyt közönnnyel* című darabban vesz bucsut a fővárosi közönségtől, mielőtt aktív aradi színikigazgató lenne. A *Zilahi-pár* e hó utolsó napjaiban jön le Aradra.

* **Bérlők figyelmebe.** A színikigazgató értesíti a közönséget, hogy az első két előadás minden bérlési kötelezettség alól menten tartják meg, és így a régi bérlők előjoga május 3-án kezdődik. Az első két előadásra már e hó 28-tól lehet jegyeket váltani *Gonda* László pénztárosnál.

* **A szerep és az egyéniség.** Vétkes mulasztás volt a színész-körkérdésekben dolgozó újságoktól, hogy a jelesebb művészekről meg nem kérdezték egyszer: a szerepek közül melyik illik legjobban az egyéniségéhez? E fölött lehetett volna untig humorizálni. Lett volna talán olyan, aki azt felelte volna: „*A Gringoire*” mert abban koplalást kellett volna játszani. Mások a *Proletárokat* választották volna egyéniségükhöz, némelyek pedig bizonyára *Crampton mestert*. Nyilassi Mátyás, szegény, ha élne, bizonyára *A bor* címszerepét, *Tolnainé Hermin* pedig talán *A babát*. De nem találgatunk. Mindezeket annak alkalmából mondtuk el, hogy egy fiatal művész igazán az egyéniségéhez illő szerephez jutott. Ez a művész *Ferenczyna Krecsányi Veruska*, aki tegnap a kassai színpadon a *Kis Szökevény* címszerepében lépett fel. Néhány hónap előtt is játszott *Kis szökevényt* *Krecsányi Veruska*, a mikor a mostani férjével a gyám itilalom elől Aradra szökött s ezt az ügyet az árvaszéknél elintézve, Vásárhelyre mentek, ahol a két szökevény meg is esküdött. Mindezekből azt következtetjük, hogy *Ferenczyna Krecsányi Veruska* a *Kis szökevényt* bizonyára ügyesen is játszotta. Hja, az élet a legnagyobb mester! . . .

* **Sugár Aranka**, a Janovics-féle szegedi színház széphangu primadonnája tegnap megvált a szintársulattól, miután az igazgató vele szemben vállalt szerződéses kötelezettségének nem tett eleget s arra akarta kényszeríteni, hogy másodrendű szerepekben lépjen föl. *Sugár Aranka* Budapesten marad s néhány estén mint vendég fog fellépni a Népszínházban.

* **Verner Róza.** Egy fiatal magyar énekesnőt hívnak így, aki a német színpadokon arat sikereket s jelenleg Berlinben vendégszerepel. *Verner Rózának* is úgy kellett megkezdnie művészi pályáját, mint *Szojyer Ilonkának*. Előbb külföldön kellett sikereket aratnia, hogy azután itthon megismerjék. A kik *Verner Rózát* ismerik azt mondják, hogy egyik dicsősége lesz még a magyar színpadoknak. *Somoogyi Károly* nagyváradi színikigazgató, a kinek sok gondot ad most a primadonna-kérdés, levelet írt *Verner Rózának* és felkérte, hogy május havában szerződötési célból lépjen fel a társulatánál.

* **A német színészet visszautasítása.** Pozsonyban vissza akarta keríteni az elvesztett területet a német muzsa, de sikertelenül. Egy *Ruszt* nevű német színikigazgató engedélyt kért a város tanácsától, hogy május elsejétől kezdve a pozsonyi nyári színikörben németnyelvű színelőadásokat tarthasson. A színiügyi bizottságon és a város tanácsán nem mult, hogy ez a terv megvalósuljon, a két fórum pártolón terjesztette fel a kérelmet a belügyminiszterhez. Csakhogy a belügyminiszter nem pártolta a tervet s visszautasította a kérelmet.

* **Harc a színpadon.** Debrecenből írják: A tegnap esti színházi előadás alatt izgalmas jelenet játszódott le a színpad folyosóján. *Gubics Fülöp* kellékes összeszóalkozásból kifolyólag összeverekedett *Kati Imre* diszitóval. A harc olyan erős mervet öltött, hogy *Gubics* egy zsebkéssel súlyos sebet ejtett *Kati Imre* bal arcán.

Ki lesz az új kereskedelemügyi miniszter?

(Újabb tervek és kombinációk.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Az ország közvéleménye tisztában van azal, hogy az árván maradt kereskedelemügyi miniszteri szék betöltésénél főleg az Ausztriával való kiegyezés miatt, mely immár a küszöbön áll, erélyes kezű, kipróbált státusférfiura van szükség, a kinek személyében hozzáértő és tetterős miniszter jutna a kereskedelmi tárca élére. Ezek közt az összes budapesti lapok első sorban *Hieronymi Károlyt* emlegetik, a kit szimpátiával fogadnának valamennyi politikai tábor részéről.

A *P. Lloyd* holnapi száma — mint tudósítónk táviratban jelenti — az alábbi közleményt fogja hozni:

A kereskedelmi miniszteri tárca betöltése valószínűleg huzamosabb ideig fog várni magára. *Szell* Kálmán miniszterelnököt a legkülönbözőbb oldalakról már többen felkérték, hogy a volt nemzetipárt egy tagját terjessze fel újból *Horánszky* helyére, hogy ez a párt a kabinetben képviselve legyen. Mivel azonban a képviselők és számbavehető politikusok között egy sincs jelenleg olyan, aki nemzetipárti volt s a kereskedelmi miniszteri teendőkből valamiképp jártas lenne; — ez a kombináció tarthatatlannak bizonyult. Egyetlen jelölt volna csak e tekintetben: *Gál Jenő* dr. műegyetemi tanár, az aradi kereskedelmi- és iparkamara volt titkára, az ő kandidálásán azonban mérvadó helyen egyáltalán nem veszik komolyan.

A *Nemzeti Kaszinóban*, ahol tudvalevőleg legtöbbet buktatják és kinélik a minisztereket — mondja tovább a *P. Lloyd* — azt kívánják, hogy egy *mágnás* legyen kereskedelmi miniszter. Már forgalomba is hozták *Batthyány* gróf volt fiumei kormányzó nevét. A miniszterjelöltek közül *Szell* Kálmán már többekkel tárgyalt, de még nem talált olyat, aki megfelelné.

Tárgyalt többek között *Láng* Lajossal, de ez megrendült egészségére való tekintetből nem hajlandó tárcát vállalni. *Tisza* István gróf jelöltségét a volt nemzetipártiak s a szabadelvűpárt agrárius tagjai a leghevesebben ellenzik. Marad a harmadik és a legnagyobb jelölt: *Hieronymi Károly*, ki mint szakember első sorban jöhet számításba, de ellene azt hozzák fel, hogy a kiegyezési kérdések anyagát „nem ismeri” s „hónapokig tartó előtanulmányra volna szüksége, míg megkezdhetné a tárgyalásokat”.

A kérdést — fejezi be cikkét a *Lloyd* — egyelőre úgy fogják valószínűleg megoldani, hogy a kereskedelmi tárcát ideiglenesen átveszi mostani reszortja mellé *Lukács* László pénzügyminiszter, ki a kiegyezési tárgyalásokban elejétől kezdve részt vett s annak minden fázisát alaposan ismeri.

Nagyon érdekes a *B. N.* mai számában *Vézi* József fejtegetése arra a hirre, hogy a kereskedelemügyi miniszteri tárca vezetését a kiegyezési kérdésekre való tekintetből, habár ideiglenesen, *Szell* Kálmán venné át. Ki kell mondanunk nyíltan — írja *Vézi* — hogy a *Horánszky* hagyatékának átvételére épp a miniszterelnök a legalkalmatlanabb ember. Még pedig épp azért és egyedül azért, mert miniszterelnök. Ez a két állás az adott politikai viszonyok közt abszolúte összeférhetetlen. A kiegyezést tárgyalásokhoz egy egész ember kell, külön szerepe van abban a két szakminiszternek és külön a két miniszterelnöknek.

Vegyük azt az esetet, — folytatja a cikk — hogy az alkudozások valamely fázisában éles ellentét támad Ausztria és Magyarország

kereskedelmi kormányzata között. Ha Ausztriában báró *Call*, Magyarországon pedig *Szell* Kálmán a kereskedelmi miniszter, vajjon egyenlők lesznek-e ily esetben itt és amott a politikai kockázatok? Hát nemcsak hogy egyenlők nem lesznek, hanem Ausztria szinte kiszámíthatatlan politikai és taktikai előnyben lesz Magyarország felett.

Ha ugyanis báró *Call* hozzákötli magát valamely állásponthoz és tárcakérdést csinál, akkor abból Ausztriára nézve, legrosszabb esetben, miniszterválság keletkezik, mely egy új kereskedelmi miniszter kinevezésével elintézhető; nincs tehát megrendülés, nincs politikai bonyodalom, egy szakminiszter elment, jön helyette más és a tárgyalások nyugodtan folytathatók tovább. Holott nálunk ugyanilyen esetben — feltéve, hogy *Szell* Kálmán a belügyi tárcát a kereskedelmivel cserélné fel — egyetemes kormányválság állana be, vagyis *Szell* Kálmánnal együtt lemondana az egész kabinet, ami aztán végzetes visszahatást gyakorolhatna a pártalakulásokra és tövestől felforgathatná az egész parlamenti helyzetet.

Magyarország pozícióját az alkudozásokban ez az állapot beláthatatlan mértékben gyöngítene. A követeléseiben amúgy sem tulszerény Ausztria a legszörnyűsebb dolgokat insznuálhatná nekünk, mihelyt olyan helyzettel állana szemközt, amelyben ő csak egy szakminisztert kockáztat ugyanakkor, amikor minálunk egyetemes kormányválság s a parlamenti helyzet gyökeres felborulásának eshetősége fenyeget.

Tiszta sor ezek után, hogy téves nyomon járnak, akik *Szell* Kálmánnak akarnák kiutalni a *Horánszky* hagyatékát. Ujra mondjuk: nem a belügyi tárca üresedett meg, hanem a kereskedelmi. *Vitalis* érdeke Magyarországnak, hogy ne új rés töressék a *Szell*-kabinetbe, hanem *ugganaz* a *házag* töltsék be, amelyet a *Horánszky* Nándor tragikus halála okozott.

Városi közgyűlés Makón.

(Lezavartott pótadó.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, április 22.

Makó város képviselőtestülete ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott *Szell* György polgármester elnöklete alatt. A rendkívüli közgyűlést azért kellett összehívni a polgármesterek, mert a belügyminiszter véglegesen döntött a városi képviselőlet által a múlt évben megszavazott fogyasztási pótadó felett s némi módosítások mellett megengedte, hogy a pótadó már a folyó év május elsejétől kivetessék s 1904. év végéig szedessék. Azóta azonban mást gondoltak a város érdemes atyái s ma egyhangulag — lezavarták a pótadót, nem élnek a kivetés jogával.

A közgyűlést *Szell* György polgármester délelőtt 9 órakor nyitotta meg. A miniszteri leiratot *Bakos* Ferenc főjegyző ismertette. A fogyasztási pótadót a képviselőlet csak a közvagyonon levágott jóságok husa és a szeszfogyasztás után szavazta meg. Jóváhagyja ezt a miniszter, de csak úgy, ha a szőlőtermés után is kivetik a pótadót. A miniszteri döntés szerint bor után 20, hus után 25 százalék és a szesz után literenkint 8—10 fillérnyi fogyasztási pótadó állapítandó meg. Ezen feltétel mellett a pótadó szedhető ez évi május 1-től 1904. évi december hó végéig. Az állandó választmány a miniszteri leirat alapján javasolja a pótadó kivetését.

A nagy számmal egybesereglett képviselők közül *Börcsök* Gergely, *Gróff* Gyula, *Lokár* András és *Patkós* Mihály szólaltak fel, valamennyien a pótadó kivetése ellen beszélve. *Börcsök*

most látja, hogy így nemcsak az urak, meg a szegények, hanem még a szőlősgazdák is meglesznek adóztatva. Ezt az ő szőlőkapás-kebele nem tudná elviselni, azért azt indítványozza, hogy a nagyméltóságú miniszter urat a rendeletével együtt egyszermindenkorra vegyék le a napirendről.

A többi felszólalók sem tartják helyesnek a pótdadó kivételét, nemcsak azért, mert újabb adónemmel nem célarányos a dolgot szaporítani, hanem azért is, mert maga a fogyasztási adó is igazságtalan. Egy hektó lőre után nekünk ép olyan 12 korona 72 fillér fogyasztási adót kell fizetnünk, mint az arad-hegyaljai vagy a tokaji kitűnő borok után.

Ritka egyértelműséggel aztán le is szavazta a képviselő az annak idején saját maga által megszavazott pótdadót.

Az esküdtképes polgárok lajstromát minden évben át kell vizsgálni s kijavítani. A közgyűlés ezzel a munkával a polgármester elnöklése alatt K. Szabó József és Molnár János képviselőket bízta meg.

Végezetül Almásy Gyula városi állatorvos lemondását tárgyalták. Almásyt a szomszédos Földeák községbe választották meg állatorvosnak. A képviselő a lemondást tudomásul vette, a helyettesítéssel Örs Károly állami állatorvost bízta meg, egyben megkereste az alispánt, hogy tisztújítószékét hívjon össze.

A gyűlés egy óra alatt véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. belügyminisztérium a *berzovai* önkéntes tűzoltó egyesület s a *paullisi* polgári olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Egy csodagép Aradon.

(A kamatszámító masina.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Ha Frankl Mór, a nagynevű csoda számoló megérdemelte, hogy az ujságok személyi híreket irjanak róla: akkor nem kevésbé érdemi meg ezt egy alig fél méter hosszú, husz centiméter magas gépecske, a mely egy szőke, szemüveges nyulánk ur társaságában néhány napig Aradon járt. Abban, a mivel eddig a gép az emberi agy munkáját helyettesítette, talán ez a kis gép a legtökéletesebb. Számoló masina ez, a mely a legkomplicáltabb, végtelenül hosszú számtani műveleteket pár pillanat alatt végzi el.

Éz a gép összead, kivon, szoroz, oszt a legnagyobb számokkal, végtelen számsorokat, ezenkívül gyököt von, hatványoz, s a mi a legérdekesebb: kamatot számít. Leírnak például tíz, öt-hat sorszámából álló összeget, mindegyiknél más időtartamot, s föl vesznek például 3¹/₂ kamatlábot, a gép egyszerre, s 3 másodperc alatt kiszámítja mind a tíz összegnek az összes időre járó kamatját.

Hogy miben áll a bámulatos gép szerkezete, bajos lenne végig elmagyarázni. Az eljárás az, hogy a számokat kis, retesz-forma lemezek által beállítják, egy csavart megforgatnak annyiszor, a mennyiszor kell, és a művelet kész. Illusztrálva a dolgot: a míg az ember egy nagyobb szorzásnál a számokat leírja, az alatt a gép már a szorzást is elvégezte. Ilyesformán ezzel a géppel rengeteg időt lehet megtakarítani, de ennél sokkal nagyobb előnye a biztonság. A gép sohase tévedhet; ha olyan műveletet akarnak végezni, a melyre a gép már nem képes az csönget.

A gép egy *Bunsel H.* nevű bécsi gyáros szabadalma, s a vezérképviselője *Amster Denis*

utazik vele. *Amster* ur ma behozta a gépét szerkesztőségünkbe, s bemutatta annak a esodáit. Majd kifejtette, hogy pénzüzeteknél, vagy irodákban milyen végtelen haszna van annak.

— Hisz akkor — jegyezte meg valaki közlünk — a gép miatt majd minden irodából néhány hivatalnokot elcsapnak.

— Dehogyan — vágott vissza *Amster*. — Hanem a hivatalnokok megszabadulnak a taposó rabszolgamunkától, s az alatt több idejük lesz más, produktív dologra.

Majd elpanaszolta, hogy a gépeket, annak rendkívül komplikált előállítási módja miatt csak korlátozott számban tudják előállítani.

— S ez az oka, hogy mi még nem lehetünk milliomossá ebből — szolt mosolyogva.

Aradon meglehetősen hódított az új csodagép. Az *Aradi Első Takarékpénztár*, az *Aradi Ipar- és Népbank*, az *Aradmegyei Takarékpénztár* a *Neuman Testvérek cége*, a *Weitzer-féle waggongyár*, s az *Andrényi Károly és fiai* cég rendelt meg egyet-egyet belőle.

A gép pedig terjed, terjed, tovább helyettesíti az ész munkáját. A mialatt áhitattal néztük a gép bravurjait, a szerkesztőség egy tagja melankólikusan közbeszólt.

— Még megérjük, hogy egy nap behoznak egy masinát, a melyik hat másodperc alatt ír meg egy humoros szöveg-elméledést . . .

Fényképész-vigécek Aradon.

(Leleplezett megrendelés-gyűjtők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Furfangos módon akarta ma egy eperjesi fényképész két társával a megrendelések gyűjtésére vonatkozó tilalmat *Aradon* kijátszani. Tervüket azonban az iparhatóság éber ellenőrzése még idejében megghusította.

Az eset a következő: *Strobl* János eperjesi fényképész két társával vasárnap délelőtt a főkapitányságnál jelentkezett s előadta nagy német bőbeszédűséggel, hogy ők *Aradon* pár napon át a szebb üzletekről és kirakatokról fénykép felvételeket óhajtanak készíteni egy országos jellegű album számára. Nehogy e működésükben akadályozva legyenek: e körülményt előzetesen bejelentik, bár erre köteleve nincsenek, mert a fényképezés nem ipari hanem szabad művészeti foglalkozás.

A főkapitányságon érdeklődni kezdettek ezen „albumos művészek“ iránt, s a kérdéskérdés során azután kiderült, hogy *Strobl* János és társai nem országos albumban, hanem *becsapásban* utaztak. Tudniillik ők felvételeket csináltak s egyúttal a képekre előfizetést is nyitottak. Ha a kereskedő igényt tart az üzletéről felvett képre, megfelelő ár mellett ekspediálják azt neki — *Eperjesről*.

Erre a hatóság tudára adta a fényképező társaságnak, hogy a fényképezés 1900. óta műipar s nem szabad művészet, s kijelentette egyidejűleg, hogy az esetben, ha előadott módon *Aradon* fényképező gép segítségével megrendeléseket akarnak gyűjteni, tekintve, hogy erre senki őket ide nem hívta, a törvény teljes szigorát fogják alkalmazni ellenük.

Ez hatott, s *Strobl* ur társaival együtt a további fotografálással felhagyott.

A helybeli kereskedők és iparosoknak kétszeres éberséggel kell figyelniük az ilyen idegen utazókra, kik azon a jogcimen, hogy a kereskedő vagy iparos, az üzletében vagy iparban felhasználható árukra leendő megrendeléstől céljából felkereshető, néha egész oda nem tartozó cikkeket is kínálnak. Az ily ajánlat

visszautasítandó, s az esetről a hatóságnál azonnal feljelentést kell tenni, mert az amugy elég hiányos törvénynek némely előnye csak a legéberebb ellenőrzés és kiméretlen eljárás mellett használható ki a helyi ipar védelmére.

TANÜGY.

(—) Államsegély a makói ipariskolának. Ma érkezett le *Makóra* a kereskedelmi miniszter leirata, amelyben tudatja, hogy a város indokolt kérelme folytán a makói iparos tanonciskola részére 400 korona államsegélyt utalványozott ki a folyó évre.

Az aradi görög-katholikusok új temploma.

(Rendkívüli tanácsülés a városi háznál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Az aradi görög-katholikus templom felépítésének ügye a mai napon hatalmas lépést tett a megvalósulás felé. A *lugosi* gör. kath. püspökség, illetőleg az aradi hitközség és a város között végre létrejött az a megállapodás, mely a nagyszabású építkezés megkezdését mostanáig akadályozta. A megegyezés végleges szankcionálását most már csak formai akadályok hátráltatják: így *Radu* Demeter dr. *lugosi* püspöknek egy átirata, mely az általa proponált feltételek elfogadását tudomásul veszi s végül a május havi közgyűlés határozata. Hogy az építkezés megkezdését ezek csak hátráltatják és nem akadályozzák, az kétségtelen. A város törvényhatóságának ugyanis épen nem lesz oka a mai rendkívüli tanácsülés határozatához való hozzájárulását megtagadni, mert az a kötelezettség, melyet a város közönsége magára vesz, elenyészően csekély azokhoz az előnyökhöz képest, melyeket a hatalmas bérházak, a templom, papilak és bazárak felépítése nyújt.

A mai rendkívüli tanácsülésnek egyellen tárgya a gör. kath. templom építésének ügye volt. *Radu* Demeter dr. *lugosi* püspök, az aradi gör. kath. egyház képviselőjében átiratot küldött a tanácsnak, melyben a templomépítésre vonatkozólag a következőket mondja:

Jóllehet *Aradvárosnak* egy elutasító határozatával szemben, melylyel a város közönsége a templom és a papilak felépítését megtagadta, a hitközség jogainak érvényesítése végett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, mint a legfőbb kegyur képviselőjéhez orvoslásért folyamodhatna, — mégis, hogy az ügy békés megoldást nyerjen, eddigi álláspontjuk teljes fenntartásával a következő előterjesztést teszik *Aradváros közönségének*:

Vállalja el *Arad törvényhatósága* a templom és papilak felépítését, vagy

Fogadja el az építésre vonatkozólag azon módozatot, hogy az épületeket a hitközség emeli, a templom fenntartásáról azonban a város gondoskodik azon idő alatt, míg a hitközség az építésre felvett pénzt letörleszti.

A tanácsülés mai határozata az átirattal szemben hangsúlyozza azon álláspont jogosságát, hogy miután *Aradváros* az építésre szánt teleknek vélt tulajdoni és rendelkezési jogáról elűtetett, s ez a jog bírói ítélettel a hitközségre szállt, ennél fogva *Aradvárosnak* a hitközséggel szemben való viszonya és az abból folyó kötelezettségei is megváltoztak, s ezért a város többé nem kötelezhető az építésre. A tanács mégis a kérdés békés elintézése érdekében s hogy az ügy tovább ne húzódjék, hajlandó a törvényhatóságnak, mint a kegyuri jogok gyakorlására hivatott tényezőnek a következőket javasolni:

Mondja ki a törvényhatósági közgyűlés, hogy abban az esetben, ha lugosi gör. kath. püspökség ezen feltételekhez előzőleg hozzájárul. 1. Aradváros közönsége biztosítja továbbra is az aradi hitközségnek az eddig élvezett kongruális-jellegű *évjáradékot*; 2. az építendő templom fenntartási költségeit viseli a város addig, míg a hitközség és a vállalkozó között kötendő, s a törvényhatóságnak előzőleg bemutatandó szerződés szerint *letörlesztve nem lesznek a templom-, papilak- és bérház építési költségei*; 3. Aradváros kötelezettséget vállal az építésnek saját szakközgei által való ellenőrzésére.

A tanács javaslata általánosságban meg egyezik ama feltételek egyikével, melyet a lugosi püspökség a templomépítés sine qua nonc járul kitűzött, így tehát az egyházközségnek semmi oka nincs a tanács propositióit el nem fogadni. Ha Radu Döme dr. püspöktől a beleegyező válasz megérkezik, az ügy a május havi városi közgyűlés elé kerül, mely az építéshez való hozzájárulását, ilyen formában, előreláthatólag meg fogja szavazni.

Ertesülésünk szerint a közgyűlési határozat jogerőre emelkedése után a gör. katolikusok azonnal megkezdik az építkezést. A szerződést meg is kötötték már a vállalkozóval, ki az egyháznak *díjtalanul építi fel a két háromemeletes utcai bérházát, a templomot, és a telek két oldalán végighuzódó papilakot és háromemeletes épületrészt, melyek földszintjén a bazárok lesznek.* Ennek ellenében az egyház *hatvan esztendőre átengedi a vállalkozóknak a templom kivételével az összes épületek jövedelmét.* Az összes épületek tulajdonjoga s evvel együtt azok jövedelme is, csak a hatvanegyedik évben megy át az egyház tulajdonába.

HIREK.

Holdfogyatkozás Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

A gyöngébbek kedvéért sietünk kijelenteni, hogy másutt is volt, de mi csak Aradon láttuk, még pedig ma este fél hét órától egész tizig. Mikor úgy fél hét tájban föltűnt a vár mögül, már akkor meg volt támadva az isteni *Lunának* bájos arculatja: nagyobbik felére sötét fátyolt vont az irigy föld árnyéka.

Érdeklődve néztük a ritka tüneményt, mely annál szebben látszott, mert az egész napon át dühöngött boreas alaposan feltisztította az ég boltozatát.

Ugy látszik a szokatlan és szeszélyes fordulat, mely az időjárásban beállott, a ritka és különös konstellációval összefüggött s ma afféle kritikusi napunk volt, a melyet *Falb* apó híven megjósol minden konjunkció, vagy oppozícióra.

Mint említettük, ily gondolatok között néztük érdeklődve a rendkívüli égi jelenséget, bár a sétáló közönség bizony nem igen törődött vele. Valaha, midőn a nép a holdat istenségének tartotta, roppantul megdöbbent, ha látta, hogy az események viszontagságainak még az örök istenek is alá vannak vetve. — Ma az emberek az Istent nem az égen, hanem a Wertheim-szekrényben keresik és avval sem törődnek sokat, ha a *Leviathan* egészen és örök időkre is felfalja a holdvilágot. Legfeljebb a gáztársulat banná, mert elesnének világítási-naptárából a holdvilágos napok.

Hanem hát a *Leviathan* kegyes, és megelégszik avval is, ha csak rövid időre nyeli el előlünk a mi kedves éjszakai barátunkat: a mosolygó arcú holdvilágot. Megindokolni azonban nem hajlandó ezt a kis sikkasztást s így

ez a kötelesség is a szegény ujságíró nyakára szakad.

Szerkesztőségünknek *legszerelmesebb* munkatársa, aki a holdvilágos éjszakák tanulmányozásában ifjúkorának legszebb éveit tölti el, a következőkben mondja el okát ama keserveknek, melyeket benne az est holdvilágtalansága keltett:

Mint minden egyoldalán erősen megvilágított test, úgy a mi földünk is éjjel-nappal szüntelenül árnyékot vet a világűrbe. A föld a nap körül kering s így a leghatalmasabb égi test a mi sárteknéknek egyszerre csak egyik oldalát világítja meg. Ez a nappal és az éjjel váltakozása. Ilyenformán a mi földünk épen olyan árnyékot vet, mint egy lámpa elé állított golyó. Ennek a világűrbe vetett földárnyékának *átmérője 9221 és fél kilométer*, tehát majdnem háromszor akkora terület, mint a hold. Ez a fekete folt, a mi világunk árnyékfigurája évről-évre vándorol az ő meghatározott pályáján, a csillagos ég területén. Minden éjjel könnyen megállapíthatni az árnyék helyét, melyet a világűrbe vet. Ma este a hold utja a föld árnyékán vezetett keresztül s a holdfogyatkozás onnan származott, hogy a nap sugarai elől, melyek a hold fényességét és világító-képességét okozzák, a mi földünk eltakarta az ábrándozók fátylóját, vagyis a hold a föld árnyékába esett. Hogy a hold nem megy mindennap keresztül a föld árnyékán, az onnan van, hogy a hold járása nem esik éppen a föld pályájának irányába.

A hold minden hónapban kétszer lépi át a föld pályáját; de nem esik ugyanannyiszor össze a föld árnyékával, melyet vagy megelőz, vagy mögötte marad.

A mai holdfogyatkozás *teljes* volt, mert a holdon egészen keresztül haladt a föld árnyéka. Természetesen a teljes fogyatkozás dacára sem tűnik el végkép egy percre sem a hold, szabad szemmel is látni halványan sötét piros színben. Mintahogy a lámpa elé tartott tárgy sem csinál teljes sötétséget a falon, mert a környezet — a föld szélén elhaladó nagy sugarak — némileg megvilágítják.

Legérdekesebb akkor volt a holdfogyatkozás, mikor a föld árnyéka elvonulni látszott róla. Mindegyre nőtt a fényes rész, melyről az árnyék elhaladt, végre úgy tiz óra tájban már teljes fényességében ragyogott.

Azoknak tehát, akik nem sokat törték a fejüket holdapó eltűnése miatt, a következmények igazat adtak. Tiz órára már tényleg semmi baj sem volt az égen, a hold ismét mosolyogva világított annak, aki kereste épen úgy, mint aki — bujt előle.

— **József Ágost elutazása.** *Kisjenőről* táviratozzák: *József Ágost* főherceg ma este 7 óra 10 perckor külön vonaton utazott el Kisjenőről, Kétegyházán keresztül, a fővárosba. A főherceg öt napig tartózkodott Kisjenőn s ezalatt naponként cserkészéssel foglalkozott, özbakokat és két vaddisznót lőtt. Ma délelőtt szalonkákra vadászott.

— **A Zichy-affér következménye.** *Bécs-ből* táviratozzák lapunknak: Annál a körülménynél fogva, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös legutóbbi szentpétervári utja alkalmával az ismeretes *Zichy-affér* miatt kíséretében magyar ur nem jelent meg az orosz udvarnál, a mi sok neheztelésre és politikai diskusszióra adott alkalmat, illetékes helyen elhatározták, hogy ezentúl, ha a főhercegek hivatalosan utaznak, kíséretükben mindenkoron lesz *egy magyar és egy osztrák főúr*. Így fog ez történni legközelebb az angol király koronázásánál és a spa-

nyol király nagykorosítási ünnepélye alkalmával. *Ferencz Ferdinánd* trónörökös magyar részről *Fesztetits* Tasziló gróf, osztrák részről *Liechtenstein* Henrik herceg fogja Londonba elkísérni. Eleinte azt vették tervbe, hogy nem *Liechtenstein*, hanem *Schwarzenberg* János herceg lesz az osztrák kíséret, de miszerint ez utóbbi fivérének halála miatt hosszabb utra *Kinába* ment, a honnét bajosan fog kellő időre visszatérni, helyette *Liechtenstein* herceget jelölték meg a trónörökös hivatalos osztrák kíséretje gyanánt.

— **Gyászjelentés a törvényhatóságokhoz.** A *Horánszky* Nándor haláláról kiadott gyászjelentések közül kettőt az ország valamennyi törvényhatóságának megküldtek. Az egyiket a család, a másikat a kereskedelmi miniszterium adta ki. Mindkét jelentés Arad városához és Arad megyéhez is megérkezett. A levéltárban őrzik meg mindenütt.

— **A Polgári Takarékpénztár köszönete.** A reaktívált *Aradi Polgári Takarékpénztár* igazgatósága, működésének első napján, megleghangu köszönő leveleket intézett mindazokhoz, akiknek a reaktíváló mozgalom sikerében részük volt. Ily köszönő levéllel kereste fel az igazgatóság az aradi sajtót, s ennek képviselői között az *Aradi Közlöny* szerkesztőségét is.

— **Az orleansi herceg halálos veszedelemben.** *Szevillából* írják az „Agence Nationale”-nak: Egy *Villamansique* közelében rendezett vaddisznó-vadászaton, melyen a portugál királyné, az orleansi herceg és hercegnő, valamint *Lujza* főhercegnő vettek részt, *egy vaddisznó az orleansi herceg lovára rohant*, súlyos sebet ejtve a nemes állaton. A lovas élete is a legkomolyabb veszedelemben forgott, *Lujza* főhercegnő azonban feltalálván magát, a dühöngő vadállatot egy szerencsés lövéssel földreterítette s így megmentette az orleansi herceg életét.

— **Küldöttség egy jegyző érdekében.** Megírtuk, hogy *Gregus* József ágrisi községi jegyzőt hivatalos mulasztások miatt felfüggesztették állásától. Ma délelőtt *Schauer* Gáspár ágrisi birtokos vezetésével tizenkét tagú küldöttség tisztelettel *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán előtt, kérve, hogy a felfüggesztett jegyzőt állásába helyezék vissza. Az alispán megígérte, hogy a jegyző ügyében sürgős vizsgálatot fog elrendelni, s annak eredményéhez képest fog határozni.

— **Márk napja.** Folyó hó 25-én, pénteken, *Márk* napján megy végbe a szokásos buzaszentelő körmenet. Ez alkalomból processziók mennek ki a szabadba, hol a buza-földeket szentelik.

— **A szárazéri osztályozás.** A Szárazér-társulat 11-es osztályozó bizottsága tegnap *Vanese* Gyula elnöknel Budapesten ülést tartott. Három *aradmegyei* és három *csanádmegei* község pótártér-fejlesztési osztályozására nézve kellett volna határozni a bizottságnak, de azt határozták, hogy majd — máskor határoznak. *Sofronya*, *Ótvenes*, *Forrai-Nagyiratos*, *Dombiratos*, *Kevermes* és *Kunágota* községek határában előbb helyszíni szemlét tartanak s csak azután döntenek a kivetés felett. A helyszíni szemle ideje május hó 17—20-ig lett megállapítva.

— **Japán tudós Aradon.** Érdekes vendége lesz Aradnak a jövő hetekben. Amint értesülünk, *Siratori* dr. japán egyetemi tanár május elsején lerándul egy-két napra Aradra. *Siratori* már huzamosabb idő óta tartózkodik Budapesten, ahova őt tisztán a magyar nép és nyelv ismeretének, meg a magyar nyelvészekkel való érintkezésnek a vágya hozta. De látni akarja a fővároson kívül Magyarország nevezetesebb vidékeit, és ezért készül Aradra is az érdekes vendég.

— **Vilma királynőről.** Loo-ból ma a következőket táviratozzák a németalföldi királynő betegségéről: A királynő állapota változatlan. A királynő férje, *Henrik* herceg, sétált a parkban. *Rosenstein* tanár tanácskozáását a többi orvosokkal holnapra várják.

— **A miniszterek otthon.** Bécsből táviratozzák: *Körber* miniszterelnök, *Call* kereskedelmi miniszter és *Széchenyi* Gyula gr., a király személye körüli miniszter tegnap este Budapestre visszaérkezett Bécsbe.

— **Sándor király érzeleg.** A maga részéről botrányt botrányra halmoz, ellenben másban a legkisebb hibát hangosan hibáztatja, bírálja és elítéli, — ez ő, *Sasa*, a szerbek királya. Lélektanát, gondolkodásmodját, teljes természetrajzát már ősméri a világ; most egy újabb adattal győz meg arról, hogy a róla való illetén vélemény helyes. Ezt az újabb adalékot egy belgrádi távirat hozza el. *Sándor* királyt, így jelentik, *Natália* királynő áttérése rendkívül kinosan érintette. A hirt a francia követ vitte meg a királynak, mert ő kapta a legelső erre vonatkozó táviratot Franciaországból. Mikor a király elolvasta a táviratot, sírva fakadt és így szólt:

— Ez az én családom fájdalmas tragédiájának utolsó felvonása. Nincs többé anyám, ő nem fog engem soha öbbé viszont látni!

A szerb lapok már nem érzelegnek és nem képmutatászkodnak ennyire: legnagyobb részük szárazon tárgyalja *Natália* áttérését és abban konkludálnak, hogy *Natália* ugyanis elszakadt már régen Szerbiától, tehát az országot nem érinti az áttérés.

— **Aradi huszarak gyakorlaton.** A m. kir. szegedi 8-ik honvédhuszárezreddel együtt négy ezredet összepontosítanak most Szabadkán. A négy ezred — június első felében érkezik Szabadkára, ahol keretgyakorlatot fognak tartani, mely körülbelül három hétig tart. Összepontosítva lesz a 4-ik honvédhuszárezred, melynek állomáshelye *Arad*, *Szeged*; a Pécssett állomásozó huszárezred és egy ezred gyalogság. A tiszteket magánházakba szállásolják el, a legénységet pedig barakkokba. A négy ezredben egyenként körülbelül 600—600 ember van, tehát körülbelül 2400 közember és megfelelő tisztis létszám lesz Szabadkán.

— **Öngyilkos urinő.** Temesvárott öngyilkosságot követett el özv. *Molnár* Jánosné szül. *Urbanek* Erzsébet, néhai *Molnár* János volt postatiszt özvegye. A szerencsétlen asszony, a kin már régóta az elmebetegség tünetei mutatkoztak, egy ingben a ház udvarán levő kutba ugrott s mire ráakadtak, már halott volt. A szomszédok és vele együtt lakó 13 éves fia, *Molnár* Ákos vallomása szerint az életunt özvegy vallási tébolyban szenvedett s valószínű, hogy tettét elmezavarában követte el. *Urbanecz* Ede dr. kerületi orvos miután a halál beálltát konstátálta, a holttestet a józsefvárosi temető halottas házába szállíttatta, hol tegnap felboncolták és ma egész csendben eltemették.

— **Fellázadt község.** Szlavoniai *Cserevics* községének lakossága pár nap óta forrongásban van. A község részben szerb, részben horvát lakossága állandó csetepatéban él. A minap tűz ütött ki *Cserevicsen* s a nagy szélben majdnem az egész horvát rész leégett. A szerbek a helyett, hogy segítettek volna oltani, csoportokba verődve bámulták a jajveszékelőket, sőt olyik kárörvendve mondogatta:

— Bár elpusztulna az egész horvát rész. A horvátoknak most az a gyanujuk támadt, hogy a szerbek gyujtogattak és ezért *Grubics* Száve és *Miskovics* Péro szerbeket véresre verték. A tűzvész óta majdnem minden éjjel kigyuladt egy-két szerb ház. — Miután nyilvánvaló, hogy a horvátok gyujtogatnak, a szerbek éjjel-nappal felfegyverkezve örködnek. Tegnap este *Bulónács* Jócó és *Grubics* János napszámosemberek munkából tértek haza, amikor egy csoport szerb elfogta és véresre verte őket. — Ekkor a horvátok

összefutottak és egy óra hosszáig tartó véres harc folyt az utcán, a minek csak a csendőrség közbelépése vetett véget. — A két nemzetiségbeliek botokkal és késekkel fegyverkezve, csoportokban járnak az utcán. A csendőrség csak nehezen tudja féken tartani a forrongó kedélyeket.

— **Szent kapukulcs napja.** Csütörtökön lesz Szent György napja. A régi rómaiaknál *Terminus*, a határnap istene nagy tiszteletnek örvendett s ünnepekkkel, „termináliakkal“ hódoltak nékie. Mióta azonban a keresztény vallás elrángatta az ókor isteneit az *Olympusról*, azóta *Terminus* is csak kis betűvel terminusnak iratik s helyébe a Szent György és Szent Mihály napja léptek hasonló rangban és tiszteletben. A rang és a tisztelet meg is illeti e napokat, mert kritikus napok ezek sok zsebre nézve. Szent György napkor sok ember vakarja a fejét, akinek fizetni kell, mert Szent György nap az esedékesség nagy napja. A bürokratizmos pedig, amely hónapokra szabta ki az emberi existenciát, sokat rontott ugyan a Szent György nap jelentőségén és az elsejét tette meg a terminusok nagy napjának, de a Szent György nap azért most is elsőrendű kritikus nap. Elszegődések, fizetési pontok, árendák és váltók járnak le ezen a napon, a lakásváltoztatásnak és költözködésnek pedig ma is ez az igazi terminusa. S megjelennek a társzekerek az utcákon, megrakva a sok költözködő holmival s látára libabórt kap a házzal nem bíró lakó s szomoruan gondolja, hogy: „ma neked, holnap nekem.“ Mert a költözködés egy kisebbszerű leégés, egy nagyobb szerű jégcsó és egyéb elemi csapásokkal egyenlőnek vétetik, a melytől isten ójja meg a szegényembert, sőt gazdagot is. Es, hogy el ne felejtjük, csütörtöktől kezdve nem 9 órakor zárják a kapukat, hanem már 10 órakor, a mi fontos főleg azoknak, a kik este sétálni szeretnek.

— **Egy család öngyilkossági kísérlete.** *Szegedről* jelentik ezt a kétségbeesett történetet: A nyomor sugallta azt a rossz gondolatot egy szegény kis családnak, hogy egymást átölelve merüljenek el a Tisza rengő, hűs habjai alá. Szomorú tervük nem sikerült; a közeli hajósok kimentették őket. A hatóság pedig gondoskodott róla, hogy a szegény család az illetőségi helyén találjon további oltalmat. Az eset ma reggel történt a Boszorkányszigeten. *Varga* János szőregi lakos a feleségével a partról belépett a vízbe. Mindegyik egy-egy gyermeket emelt a karján. A kicsinyek vékony ruháscsákban, hajadon fővel voltak. A kisebbik aludt az anyja karján, ellenben a nagyobbik kétségbeesett sívalkodással kapaszkodott az apjába. Már derékig ért a víz, mikor a nagyobbik gyermek sírására fölébredt a kisebbik gyermek is, aki szintén ösztönszerűleg sirt, mintha érezte volna, hogy még egy lépés és eltűnik szemük elől a mosolygó tavaszi kék ég, amely nekik a nyomoruságos világot jelenti. A kicsiny gyermeknek a sírása habozóvá tette az anyát és könnyörögni kezdett az urának, hogy a gyermekeket tegyék ki a partra. Közben a nagy sírásra, lármára hajósok siettek elő két csónakon is és kimentették a *Varga*-családot. Az ember tagadta, hogy öngyilkosságra gondolt volna. Azt mondta, csak át akart nézni a tulsó partra. Ellenben az asszony nem tudott szóhoz jutni a zokogástól. Az őrsparancsnok a városházára kísértette a családot, ahol eleséggel látták el a kiéhezett párt és a még éhesebb gyermekeket. Majd egy rendőr elkísérte őket az illetőségi helyükre, Szőregre s átadta őket az előljáróságnak. Az előljáróság elhívatta *Varga* János testvérbátyját, aki vasuti őr. A derék ember megígérte, hogy míg az őcsesevalami kereset-hez jut, oltalmába veszi az asszonyt és a két kis gyermeket.

— **Sorozás a megyében.** A pécskai járás székhelyén, mint tudósítók írja, e hó 18.

19. és 21. napjain tartották meg a fősorozást. — A sorozó-bizottság polgári tagjai voltak: *Sorbán* János főispáni titkár, *Senk* Ferenc főszolgabíró, *Villányi* Izidor dr. járásorvos; a közös hadsereg részéről: *Egger* Róbert őrnagy, *Szerb* Miron főhadnagy és *Stark* János dr. ezredorvos. A honvédség részéről: *Bauer* Lajos alezredes, *Haby* Zoltán főhadnagy és *Jarinay* Sándor ezredorvos. A felhívott 650 hadköteles közül besoroztatott 169, visszahelyeztetett 263 fegyverképtelen 87, töröltetett 20, távolmaradt 70.

— **Végzetes tréfa.** Temesvári tudósítók jelenti: *Nagy* János mélynádasi gazdatisztet ma reggel átlőtt mellel reménytelen állapotban hozták be a temesvári kórházba. A szerencsétlen embert *Gutfreund* Jakab földbirtokos lötte meg, a ki maga jelentkezett a csendőrknél s előadta, hogy csak tréfából lötte ki fegyverét, mert rá akart ijeszteni *Nagyra*, de maga is megdöbbsent, mikor látta, hogy a golyó mily végzetes irányba tévedt. *Gutfreund* ellen megtették a bünyfenítő feljelentést.

— **Az utolsó jobbágy.** Földeák községnek nevezetes halottja volt a múlt héten. Kilencvenhárom esztendőskorában elhunyt *Bálint* Mátyás, az utolsó földeáki jobbágy, akit életében nagy tiszteletben tartott a község népe. Az öreg halálával a nagydók földeáki tanui is megfogytak egygyel, mert *Bálint*, mint honvédtűz: küzdötte végig a magyar szabadságharcot.

— **Megmérgezett család.** *Farkasról* jelentik lapunknak: *Billes* Antal farkasdi lakos felesége észrevette, hogy cselédje, *Kara* Verona viszonyt folytatott a ház 17 éves fiával. *Billes* ezért fölmondott a leánynak. Szolgálatának utolsó napjaiban *Kara* Veron titokban leánderlevelet főzött. — Azután megfejte a tehenet s a mérges nedvet belekeverte a tejbe. — Este *Billes* és a két kis gyermeke a frissen fejt tejből vacsoráltak. A mint lefeküdtek, a cselédleány megszökött. Éjszaka a két kis gyermek görcsösköbe esett. Az asszony a leányt orvosért akarta küldeni, de ez már nem volt ott, férje és fia pedig kint voltak a szálláson. Hirtelen az asszony is rosszul lett s nem mozdulhatott a lakásból. Reggelre a két kis gyermek már halott volt. *Billes* pedig, mire a szomszédok rátaláltak, haldoklott. A cselédleányt elfogták s bekísérték a törvényszékhez.

— **Felrobbantott kaszárnya.** *New-York*-ból sürgönyzik: Az a kaszárnya, a melyet *Managuában* (*Nikaragua*) a konzervatívok levegőbe röpítettek, kétemeletes épület volt. Az épület teljesen rombadólt és a benne volt 100—200 katona, valamint több más ember megsebesült. A szomszéd házak is nagyon meg vannak rongálva. *Zelaya* elnök nyilatkozatot adott ki, a melyben a robbanásért az összeesküvőket teszi felelőssé és közli, hogy a kaszárnyában dinamit és puskapor volt felhalmozva. A kárt 5 millió pezóra becsülik.

— **Letartóztatott sikkasztó.** A nagyváradi rendőrség sikkasztás miatt körözte *Juhász* Imre kereskedősegédet, aki Nagyváradról Budapestre szökött. A sikkasztót a körözés folytán tegnap egy fővárosi titkosrendőr a pályaudvaron letartóztatta. 70 korona pénzt találtak nála. Ma már utnak indították Nagyvárad felé.

— **Pénzhamisítás nagyban.** *Pécsről* táviratozzák lapunknak: A rendőrség ma letartóztott két rabviselt embert, *Roncsevics* Józsefet és *Podrasza* Ferencet, akik a petrezselyem-utcában levő lakásukon 5 koronás, 1 forintos, 1 koronás s 20 és 10 filléres hamis pénzt állítottak elő, a melylyel az egész vidéket elárasztották. A rendőrség öt pénzverőgépet és nagy mennyiségű hamis pénzt talált náluk. A hamisítók együtt raboskodtak a pécsi fogházban és ott beszélték meg, hogy pénzt fognak hamisítani. Kiszabadulásuk után rögtön hozzá is láttak a pénzhamisításhoz.

— **Egy fogadás.** Párisból érdekes fogadási hírt közölnek: *Gustave* Garnier fiatal zongoraművész fogadott, hogy egyfolytában 24 óra hosszat zongorázik anélkül, hogy ismétlésekbe

esnek. A fogadást megnyerte, de drágán fizetett meg érte. 27 óra hosszat 116 darabot játszott. Ez idő alatt félbeszakítás nélkül kétszer megettek. Végre is erőlenül lebukott a türelmes zongora mellől. Ujjairól hámlott a bőr, karjai megdagadtak. Elmebeli állapota aggodalomra ad okot.

Öngyilkosság idegenben. Hruska János aradi cukrászegéd, ki — mint irtuk — Kassán öngyilkos lett, az ottani kórházban meghalt. Hulláját a köztemető halottas kamrájába szállították, hol ma délután felboncolták. A boncolás után az öngyilkost elhantolták.

Ujítás! Honisch L. István cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománpalota.) Telefon 358., minden vasár és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételtől is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szíves figyelmét felhívjuk ezen ujításra.

A meggyőződés. Legtöbb ember csak a tapasztalat utján ismerheti föl az igazságot, hisz vannak olyan dolgok, melyek értékéről más módon nem is szerezhetünk meggyőződést. Így van ez például a Porter által hirdett kézi gyártmányú cipőkkel is. Ezen lábbelik valóban páratlan jó minőségűek, kitűnő anyagból készülnek, igen elegáns szabásuak s e mellett rendkívül jutányosak. Hogy minderről személyes meggyőződést is szerezzünk, ajánlatos a cipőkkel próbát tenni. S annyi bizonyos, hogy a ki egyszer Porter Vilmos Nagy-Aruházában, a Szabadság-téren cipőt bevásárol, mindvégig ott fedezi szükségletét. Minden bevásárlásról azonfelül fényképbont is kap a vevő.

T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A somogyi nábob végrendelete.

(A mástól millió örökség.)

Nyolcadik nap.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 22.

A tárgyalás mai, immár nyolcadik napja egy kis kellemetlen incidenssel kezdődött, a mennyiben a tárgyalás megnyitása után Szalay Károly védő bejelentette, hogy Molnár József majorgazdát, a vád koronatanuját dr. Keresse ügyvéd, Grubanovics és örökösársai ügyvédje bírta arra rá, hogy azt állítsa, miszerint Nagy Ákos, mikor elzárta Hódoson a szekrénybe a kulcsokat s kiment a szobából, abba vagy másfél percre újból visszatért, még pedig egyedül. Ezt kérte Szalay konstatálni.

Elnök felhívására Keresse ügyvéd beismerte, hogy ez irányban ő informálta a majorgazdát. Ezután a tanúk kihallgatása következett.

Dr. Kócsa Ernő kaposvári ügyvéd vallja, hogy Nagy Ákos sürgette őt a hagyatéki tárgyalás gyors keresztülvezetésére. Jelen volt, a mikor Nagy Ákos és Nagy Ferenc az ő irodájában megosztottak a 7 darab takarékpénztári könyvön.

A végrendelezéssel hallott ügyvéd ur? — Igen. Takács és Bódis jártak nálam s ezek mondták el, hogy Nagy Márton május hó 25-én délután végrendelezett Nagy Ákos két fia, Akos és Márton javára, mire én azt mondtam nekik, hogy magukra már nincs szükség.

Polónyi: Tud-e arról kartárs ur, hogy Nagy Márton a vagyonát Nagy Ákos gyermekeinek szánta?

Igen. Egy izben Nagy Akoséknál voltunk ebéden s ekkor mondta Nagy Márton. Perczel Agost törvényszéki bíró s többek jelenlétében, hogy az Akos gyermekeinek lesz elég vagyonuk, mert ami az enyém, az lesz az övék.

Elnök most Nagy Ferencet hívta be a terembe.

Igaz az, hogy neheztelt az öreg ur a Grubanovics és Gócs családokra?

— Igen, mert ezek megperelték s az öreg ur ezt nem tudta elfelejteni.

Málics György fővárosi ügyvéd elmondta, hogy Nagy Ferenc felmutatta előtte Nagy Akosnak leveleit, amelyben ez tudatta vele, hogy az öreg ur 132.000 forint értékű takarékpénztári könyveket ajándékozott nekik. Felhívta Nagy Ákos öcscsét, hogy jöjjön fel s köszönje meg ezt az öregnek. Ugyanekkor egy sürgönyt is látott Nagy Ferenc kezében.

Liszek Gyula körjegyző lényegtelen vallo-mást tesz, Mitoka János községi bíró a végrendelet létezését Nagy Akostól hallotta. Molnár Józsefnét ismerte, de úgy tudja, hogy az asszony egészséges volt.

Tanu tud arról is, hogy a vádlottak panaszkodtak a kihallgatásokon elkövetett erőszakosság miatt.

Molnár Pál vallomása után felolvasása után Nagy Márton házvezetőnőjének kihallgatása következett.

Szigeti Jánosné házvezetőnő volt Nagy Mártonnál s ez 20.000 forintot hagyományozott neki a szóbeli végrendeletében.

Aldja is meg érte az Isten nyugvó porában! — sóhajtott fel az éltesebb asszony.

Vallomása további folyamán előadta, hogy a megboldogult nagyságos ur Nagy Ákos gyermekeit szerette legjobban, akiket ő tanítottatott s akiknek keresztapjuk is volt. Az egyikre különösen büszke volt: már csak azért is, mert ez az ő nevét viselte.

— Nyilatkozott az öreg életében ön előtt, hogy kire hagyja majd a vagyonát?

Igen számtalanszor mondta, hogy senki más örökölni nem fog utána, csakis az Akos két fia. Mondtam erre neki, hogy hátha harag lesz belőle. Erre a nagyságos ur dühbe borulva, mondta: Azt teszem a vagyonommal, amit én akarok. Hát a többi rokonok? — kérdeztem tőle. A többi rokonok? Blaskovich meg Grubanovics elég gazdag. A rokonok nem látogatták az öreg urat. Gócsék sohasem jártak kinn, az öreg Gócsné járt egyszer ott, amikor tanu még leány volt.

Ismerte az öreg ur kézi táskáját?

Igenis jól ismertem. Régi öreg táska volt, lehetett 30—40 éves. Ebben tartotta az öreg ur az értékpapírait, a táskát mindig magával hordta.

A szekrénykulcs nyitotta a ruhásszekrényt is. Ezt onnan tudja, mert ez a szekrény jelenleg az ő birtokában van.

Polónyi bejelentette, hogy a tegnap bemutatott kulcsot Szigetinétől kapta.

Csanádi György elhunyt tanuvallomásának felolvasása után a Wertheim szekrény szemlejegyzőkönyvét ismertette az elnök.

Polónyi kérte, hogy az értékpapírok és takarékpénztári könyvek helyeztessenek el a vas-szekrénybe a benn talált okmányokkal, hogy az ügyész meggyőződhessék a lopási vád alaptalanságáról. Az ügyésznek nincs kifogása ez ellen, de azt hiszi, hogy ez céltalan lesz.

A tárgyalást holnap folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megszűnt csőd. Az aradi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Wallisch Antal és Agost bécsi lakosok és volt nádasi birtokosok ellen elrendelt csőd megszüntette.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, április 22.

Hideg szél fúj, mely gyümölcsfáinkon érzékenyen pusztítja a virágokat, sőt félt, hogy hidegebb lesz éjjelre.

A rendetlen időnek, dacára kalászos vete-ményeink igen szépen állanak és többnyire buj-ján fejlődnek.

Kerteinkben is jól állnak az ültetvények. A hetivásári hozatal elenyésző csekély. Alig 200 métermázsa buza és 250 métermázsa tengerit hoztak be, melyet valamivel olcsóbban jeleztek, csupán vízi malmaink fizetnek 30—40 fillérel többet a napi árnál.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súly-egységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 8'20—8'30.
Buza közép minőségű 8'10.
Tengeri 4'25—4'30.
Rozs névleges jegyzés 6'50—6'60.
Arpa névleges jegyzés 6'40—6'50.
Zab névleges jegyzés 5'20—5'30.
Az irányzat lanyha.

A vetések állása. Borosjenőn és környékén a buza állása általában jó és kielégítő, szórványosan és kisebb mérvben a gabona futrinka rongálása látszik. A rozsok általában kielégítő, a jobb földeken a korai vetések igen jók, a későbbi vetések már csak közepesek, sőt helyenkint gyengék is. Az őszi árpa igen jó. A repcék jól fejlődnek, a bimbók a koronán kezdenek virágozni, az oldal-, vagyis hónalj-hajtások most indulnak, ezek szokták a termést adni; a fekete hernyó most már nem rongálja. A dohánypalánták igen szépek.

A pankotai vásár. A kereskelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy Aradvármegye területéhez tartozó Pankota községben f. évi április 27-re eső országos vásár ez évben kivételesen folyó évi május hó 4 én tartas-sék meg.

Az osztálysorsjáték huzása. A IX. sors-játék 6-ik osztályának mai záróhuzásánál a 600.000 koronás jutalmat a 20565 számú sors-jegy, mely mint utolsó, 2000 koronás nyere-ménnyel kihuzatott, nyerte. Azonkívül még a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10 000 koronát nyert: 76.184.
2000 koronát nyertek: 20565 3570.
1000 koronát nyertek: 2464 4768 10593
21978 21979 27471 50471 53602 92988.
500 koronát nyertek: 18643 27076 27872
86396 37268 38198 40670 80974 81391 92775
94341.

A többi kihuzott szám 200 koronát nyert.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 22.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Kedvező irányzat mellett néhány ezer métermázsa került forgalomba, közben 2½ fillérel drágább árakon. Egyéb gabonafajták változtlanak. Időjárás szép.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	9.02—9.03
Buza májusra	8.82—8.83
Buza októberre	7.81—7.92
Rozs áprilisra	7.17—7.18
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.49—6.50
Zab áprilisra	6.68—6.69
Zab májusra	—
Zab októberre	5.72—5.73
Tengeri májusra	4.84—4.95
Tengeri júliusra	4.99—5.01
Repce augusztusra	11.55—11.65

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	9.05—9.06
Buza májusra	8.85—8.86
Buza októberre	7.83—7.84
Rozs áprilisra	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.49—6.50
Zab áprilisra	—
Zab májusra	—
Zab októberre	5.75—5.76
Tengeri májusra	4.87—4.88
Tengeri júliusra	5.03—5.04
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárulat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	671.25
Magyar hitelrészvény	698.—
Leszámitóbank részvény	441.—
Rima-Murányi vasmű részvény	502.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	653.50
Közuti vasut	618.—
Városi villamos vasut részvény	314.—

NAPIREND.

Április 23. Szerda. Róm. kath. naptár: Béla püspök. — Protestáns naptár: Béla püspök — Izraelita naptár: Passah 2. napja. — Görög-keleti naptár (április 10.): Terencz. — A nap kél 4 óra 41 perckor, nyugszik 6 óra 43 perckor. — A hold kél 7 óra 38 perckor, nyugszik 4 óra 55 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11½—12½ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1½—2½ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjelölés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, elvélve csapadék.

Április 23. Hegyszéki közgyűlés Kovaszinon délelőtt 9 órakor.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 22.

Magyar aranyárjádék 4%	119.85
Magyar koronajárjádék 4%	97.65
Magyar arany 4 1/2 %	120.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.00
Magyar keleti vasut	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.75
Horvát szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	204.—
Tiszazabályozási és szegedi kölcsön	163.—
Osztrák papírjárjádék	101.40
Osztrák járjádék ezüst	101.25
Osztrák járjádék arany	121.—
Koronajárjádék	99.40
1800-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbankrészvény	688.—
Osztrák hitelbankrészvény	671.50
Osztrák-magyar államvasut	654.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi marka	117.30
London	240.25
Páris	95.36

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-estől.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről sz. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig sz. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: Oskalle Mendés.

(29)

(Folytatás.)

Soinoff grófnő visszafordult, felnyitá kissé az ajtót, hogy két ujja beférjen és ajkaival az ajtónyíláson, vidám hangon hívta Gloriane-t.

Arany, fehér árny közeledett az ajtó felé.
— Nem! . . . a másik! kiáltá Soinoff grófnő, még jobban kacagva.

A nyílás tágabb lett és Gloriane lihegve, szokott nevetésével jelent meg, arany hajával, a vállain hirtelen felkapott prémes felöltővel, a küszöbön.

Brascasson feléje ugrott, mint Harpagon a pénzes szekrényére, és a lépcső felé vont, mialatt Soinoff grófnő a karja fölé hajolva magasra tartotta a lámpát.

— Használja a kocsimat Gloriane! kiáltott utána.

Azután a kővé vált herceghez fordult.

— Kövesse őket mondá.
— De asszonyom . . .
— Mit akar még?
— Nem fogja nekem megmagyarázni . . .
— Van itt valami magyarázni való? Nem világos-e ön előtt az egész?
— Sőt ellenkezőleg, nagyon is a titok lepőlébe van burkolva minden.

— Ah! úgy találja? De hát mit érdekl ez önt? Mi keresni valója van még? Mi fölött panaszkodik? Kereste Gloriane-t, ime megtalálta! kérte a királynő arcképét: odaadtam önnek élve. Ah! Flédor-Schémyl herceg én még hálára mertem számítani. Nem én nekem köszönheti-e, hogy nyomára vezettem ennek a csodálatos hasonlatosságnak, mely az ön szerencsésjét fogja megalapítani. Az öltözéket is én küldtem, hogy annál feltünőbb legyen, pedig

képzelteti, mily botrány lehet ebből. Végre pedig, hogy kedvére legyenek, még egyéb bolondságot is elköttem és most ez a köszönet, hogy magyarázatokat is követel. Szép! Ne köszönjön semmit, de távozzék

— Kegyelem!

— Mi baja van még. Meghallgatom.

— Hol vagyunk itt?

— Eh! tudjuk-e azt mindig — hol vagyunk? Otthon vagyunk vagy máshol, a mint a szükség magával hozza . . . Vannak épületek, melyek a mieink, és a hol csaknem mindig lakunk; vannak ismét mások, melyek úgy tűnnek fel, mintha nem a mieink volnának, de a hova néha el-elmegyünk. De kinek jut most már eszébe azt kérdezni, itt vagyunk-e otthon, vagy amott? És ha tudnók is, okosság volna azt megkérdezni?

Most már tudja, tehát . . . távozzék.

— Egy szót még! Csak egyet! Miért hozták ide . . .

— La Frascuélát? Ah! herceg, én nagyon kíváncsi. Tartozom én önnek mindent elmesélni? Elmélkedjék, képzeljen és ki fogja találni magától, ha képes rá . . . Ki tudja, mi a politika ebben a dologban? Én consulné vagyok, Flédor herceg! Talán szövetséget akarom kötni azzal, a ki egy király kedvence lesz; háboru esetén Poroszországgal Thüringia semlegessége — mert minden lehetséges — nagyon kívánatos lenne. Azután vannak ábrándok, melyek elfoglalják egy — vagy ha úgy tetszik — két nő fejét. Oh! mi most igen komolyan szigorúak vagyunk egymás iránt. En ajtatos is vagyok, mint egy olasz nő, ő pedig, a mint tudja, spanyol. De hát minek mondom el ezeket? Vannak percek, midőn kacagni szeretünk. Aztán helnap gyónni fogok és nem volt mit meggyónnom. Ez nagyon büszkévé tett volna; vétkeztem tehát alázatosságból — hájvételtem; mert utoljára is ezer bolondot összebeszéltem velem, pedig nincsen egy parányi igaz sem benne. Vagy elegendő oknak találja, ha azt mondom, hogy a királyud íránt való mély hódolatból akartam látni az arcképét közlő, hogy hallani akartam a Traviata brindisjét a szép leány ajkairól egy valódi lakoma közepette, midőn — igazi bor nedvesíti ajkait?

Es folytonosan fecseggve, a lépcső felé tolt a herceget, végre hirtelen befejezte a feleletet:

— Válasszon tehát közülük! kiáltá kacagva. Gloriane rettenetes asszony és vigyázzon királyának az erényére, mert nehéz lesz az ostromot kiállania.

Aztán eltűnt, becsukván hirtelen maga után az ajtót.

A herceg sötétben maradván, a karfába fogódzva hallgatózott. A kacagás még most is hallatszott, hízelt, halk szemrehányásoktól kísérvé.

Ez volt minden. Tapogatózva ment le a lépcsőn és hozzájuk csatlakozott Glorianiékhoz, kik odabenn vártak a kocsiban.

Ugyanezen a reggelen II. Frigyes király kamarása kilenc óra negyven perckor a gyorsvonaton indult vissza — Nonnenburgba, magával vivén Gloriane-t, és fodrászatát a thüringiai királyság fővárossába, melyet azért neveztek így, mivel az oroszországi Luitpold első alköveit egy női zárda romja fölé tette le.

(Folytatása következik.)

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátok és ismerősök, kik felejtethetetlen édes jó atyánk:

HEIDENREICH TIVADAR

temetésén részvétükkel fájalmunkat enyhíteni igyekeztek, továbbá mindazok, kik a megboldogult irányában koszoru-adomány által tiszteletüket nyilvánítani szivesek voltak, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

774

A gyászoló család.

MEGHIVÓ

775

az Unger Mór, Mütter Müller József és Sperber Frigyes igazgatása alatt álló

ARADI ZENECONSERVATORIUM

szombaton, április 26-án este 7¹/₂ órákor

a templom-utcai polg. finiskola dísztermében

tartandó

NAGY HANGVERSENYÉRE

MŰSOR:

1. Kéler, „Magyar nyitány“ } Vertán Sarolta és zongorán négy kézre . . . } Vertán Boriska.
2. Jansa, „Concertino“ heg. } Pollák Imre.
3. Beethoven, „Variations“ zongorán . . . } Berger Valéria.
4. Dancla, „Kettős hangver- } Meisztravich Korné- seny“ hegedűn . . . } lia és Eister Géza.
5. Mozart, „Fantasia“ d-moll zongorán . . . } Goldzieher Vilmos.
6. Popper, „Andacht“ gord. } Kövesdy Lajos.
7. Liszt, „Magyar rhapsodia“ zongorán . . . } Strifler Eresi.
8. Hubay, „Souvenir d'Arad“ hegedűn . . . } Sámson Andor.
9. a) Rubinstein, „A harmat reteg“ éneki
b) Becker „Frühlingszeit“ } Weichart Aurora
c) Verdi, „Aria“ a Trou- } énektanárnő.
badour című dalműből
10. a) Sarasate: „Spanyol tánc“ hegedűn . . . } Keppich Sándor.
b) Svendsen, „Romance“ hegedűn . . . } Goldzieher Márton.
11. Grieg, „Vonós négyes“ 27. mű, g-moll, előadják: Unger Mór, Sperber Frigyes, Mütter Müller József tanárok, Bobitsék Samu ír közreműködésével.

A hangverseny után táncmulatság.

Helyárak:

I. hely 2 kor. II. hely 1 kor. Allóhely 60 fill.

A hangverseny tiszta jövedelme a tandíjmentes növendékek alapja javára fordítottatik.

Jegyek előre válthatók a zeneconservatorium irodájában: (Szabadságtér 21.) és este a pénztárnál.

!!Végre valahára!!

16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégít.

Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legujabban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérelték.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona“ javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

S z e s z ü z l e t.

— Április 22. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 116 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szársított moslék 12:90—13— korona mmésmintaként.

Egy,
 esetleg két
 utczai szoba
 és inasszobából álló
 garcon
 lakást
 keresek
 a huszárlaktanya
 közelében.

Czim a kiadóhiva-
 talban.

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer

Köszvény, csúz, derékfájás,

csipőfájás, hátbaj,

mellbaj, köhögés,

minden meghűlés ellen.

Óvakodjunk esekélyebb értékű utánszaktoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós
 Árpád gyógyszerháza az „Isteni Gondvisel-
 és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
 tárában Szabadság-tér. 1904

Magy. kir. Államv. üzletvez. Aradon.

8965—1902. SZ.

Pályázati hirdetmény.

A magykir. államvasutak piski-
 petrozsényi vonala alább megne-
 vezett állomásainak kibővítéséhez
 szükséges magas építmények és
 tartozékainak előállítására ezennel
 nyilvános versenytárgyalás hirdet-
 tetik, melyre a jogérvényesen ki-
 állított ajánlatok legkésőbb 1902
 évi április hó 30-án déli 12 órá-
 jáig a magy. kir. államvasutak
 aradi üzletvezetősége titkárságánál
 (arad csanádi palota I-ső emelet)
 benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem
 fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok közt a szabad
 választás jogát, tekintet nélkül az
 árakra, az üzletvezetőség magá-
 nak tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett
 és lepecsételt ajánlatok borítékai
 a következő felirással látandók el:
 „Ajánlat a m. kir. államvasutak
 piski-petrozsényi vonalán létesít-
 endő magas építmények előállítá-
 sára.”

Az előállítandó magas építmé-
 nyek következők:

a) Kalán Zeykfalva állomáson:
 Egy emeletes őrház, kettős mellék-
 épülettel, sütő kemenczével és sze-
 mértveremmel.

b) Russ állomáson: A 13. sz.
 egyszerű őrháznak kettős őrházzá
 való kibővítése, kettős melléképü-
 lettel és sütő kemenczével.

c) Váralja-Hátszeg állomáson:
 A 22. sz. egyszerű őrháznak ket-
 tős őrházzá való kibővítése, kettős
 melléképülettel és sütő keme-
 nczével.

d) Puj állomáson: Egyszerű
 földszintes őrház, egyszerű mellék-
 épülettel, kuttal és sütő keme-
 nczével.

e) Livadia állomáson: Egy föld-

szintes altiszti laképület, gazda-
 sági udvar, kut, szeméttverem és
 sütőkemenczével:

f) Krivadia állomáson: A le-
 bontott favázás őrház alapfalainak
 felhasználásával első-erdélyi vasuti
 szabvány szerinti őrház építése,
 melléképülettel, sütőkemenczével.

g) Banicza állomáson: Egy
 földszintes altiszti laképület, gaz-
 dasági udvar, szeméttverem és sü-
 tőkemenczével.

h) Bolibarlang állomáson: Egy
 földszintes altiszti laképület, gaz-
 dasági udvar, szeméttverem és sü-
 tőkemenczével.

Csak az összes munkákra le-
 het ajánlatot tenni.

Az ajánlatok benyújtását meg-
 előző napon, azaz 1902. évi április
 hó 29-én déli 12 óráig 2500 kor.,
 azaz kétezeröttszáz korona bánat-
 pénz a m. kir. államvasutak aradi
 üzletvezetőségének gyűjtőpénztárá-
 nál (Arad-csanádi palota földszint-
 jén) akár készpénzben, akár állami
 letétekre alkalmas értékpapirokban
 teendő le.

A bánatpénzről szóló letétjegy
 az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, il-
 letőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegy-
 zett, 14 napnál nem régiebb, utolsó
 árfolyam szerint számíthatnak, de
 nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok
 és bánatpénzek térti vevénnyel
 adandók fel.

A létesítendő épületek tervei,
 a m. kir. államvasutak aradi üzlet-
 vezetősége építési és pályafenn-
 tartási osztályánál megtekinthetők,
 ugyanott az ajánlat alapjául szol-
 gáló költségvetések, a szerző-
 dési tervezet, ajánlati minta és a
 pályázati feltételek 3 kor. lefizetése
 mellett kaphatók.

Aradon, 1902. április hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánszaktok nem díjaztatik.)

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
 rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen
 a villamfényfürdőket, 400
 idegesség ellen hidegvíz-gyógymódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,
 Aradon, Zrinyi-utcza 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

Magy. kir. Államv. üzletv. Szombathely.

6367—1902. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Győr
 —Jutasi vonalának Varsány álló-
 mása ki fog bővítetni, a mely
 munkára ezennel nyilvános pályá-
 zatot hirdetünk.

A tervek és költségvetés, a
 szerződési tervezet, a feltétel füze-
 tek és a pályázati feltételek a
 szombathelyi üzletvezetőség pályá-
 fenntartási és építési osztályánál,
 valamint a veszprémi osztálymér-
 nökségnél a hivatalos órák alatt
 megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyeg-
 zett ajánlatok legkésőbb folyó évi
 május hó 7-ig délelőtt 10 óráig I.
 osztályunknál nyújtandók be lepe-
 csetelve erre felirattal: „Ajánlat
 Varsány állomás bővítési munkái-
 ra.” Csak idejekorán beérkezett
 írásbeli és az összes munkákra
 tett ajánlatok fognak figyelembe

vétetni. Távirati uton tett, vagy
 később beérkező ajánlatok, vala-
 mint pótajánlatok figyelembe vé-
 tetni nem fognak.

Bánatpénz fejében legkésőbb f.
 évi május hó 5-ig déli 12 óráig
 2000 korona azaz Kétezer korona
 készpénzben, vagy állami letétekre
 alkalmas értékpapírokban gyűjtő-
 pénztárunknál befizetendő.

A bánatpénzről szóló letétjegy
 az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, il-
 letőleg bécsi tőzsdén a legutóbb
 jegyzett, 14 napnál nem régiebb ár-
 folyam szerint számíthatnak, de
 névértéken felül számításba nem
 vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok
 és bánatpénzek térti vevénnyel
 adandók fel.

Az ajánlatok között a szabad-
 választási jogot magunknak fenn-
 tartjuk.

Szombathely, 1902. április 12.
 Az üzletvezetőség.

(Utánszaktok nem díjaztatik.)

A haj eredeti színét

visszanyerjük a Hajós-féle

Hajregenerator

hasznalata által. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti szí-
 nét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény
 állandóan megmarad. A fehéreműt és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

hasznalata által nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-
 tégely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 30 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
lenet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ar-

tesztéket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való ha-
lyog melléklendő. Telefon Aradban
nem ad a kiadóhivatal.

Telephon 436.

Vasgerenda, szekértengely, ráfvas,
aczelcsákányok, metsző-olló, kertész
fűrés, oltókések és egyéb áruczik-
kek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 1561
Arad. Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

TELEFON

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCA
Minorita-palota.

Zálogzédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cseréltetnek.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrebecsült
rendelőimnek szives tudomására
adni, hogy folyó évi február hó 1. étől

a Templom-utca 3. sz. alatti
czipész-üzletemet

felosztattam, de iparomat továbbra
lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tökölj-téri Kisbalmi-főle gőzfürdő mellett
folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy
nagyrebecsült rendeléseim ezután
is legnagyobb odaadással, szolid
és pontos kiszolgálásban része-
sítsem, miért is az eddigi pártfo-
gásért esedezem.

Magamst a n. é. közönség be-
cses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel.

Pakszián Sándorné,

czipész Heim Domokos-utca 2. sz.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók
a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
a tauczi országot melletti rak-
tárból.

Ha
ujkerékpárt akarvenni.
vagy

kerékpárját

javitani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez. 589

Arad, Salacz utca 2.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

52733—1902. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy
a vasuti kocsikban és az állomási
helyiségekben elhagyott tárgyak,
u. m. bőröndök, táskák, kalapok,
ruha- és fehérneműek, botok, nap-
ernyők és esernyők stb. az alább
felsorolt állomásokon árverés alkalmával
azonnali készpénz fizetés
mellett el fognak adatni:

állomáson 1. évi április hó
Debreczen 30-án d. u. 2 óra
Budapest, 1902. április havában.

Az igazgatóság.

Doboza á 10,
16 és 30 fillér,
mindenütt kap-
ható.

Globus tisztító kivonat
legjobb fém tisztító szer

Minden kísér-
let után állan-
dóan fogják
használni.

Feltaláló és egyedüli gyáros:

Fritz Schulz jun. Actiengesellschaft, Eger és Leipzig.

Tavaszi és nyári idény 1902.

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK.

Egy vég 3.10 mtr. hosszu, elegendő 1 férfi öltözetre, (ka- bát, nadrág és mel- lény, csak ennyibe kerül:	2 frt 75 kr., 3 frt 70 kr., 4 frt 80 kr-ért jó 6 frt és 6 frt 90 kr-ért jobb 7 frt 75 kr-ért finom 8 frt 65 kr-ért finomabb 10 frt-ért a legfinomabb
---	---

Egy vég fekete szalmöltényhöz 10 frt-ért, valamint felöltőszöveteket,
turista ruhákhoz lodent, finom kangarut stb. gyári árban küld a szolidasá-
gáról ismert posztógyári raktár 1962

SIEGEL IMHOF BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve.

Mintahű szállítás.

A t. közönség különösen figyelmeztetik, hogy a posztók ára, ha köz-
vetlenül hozatják, sokkal olcsóbb, mintha közvetítés útján vásárolják.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára

HAMMER VILMOS

villanyműszerész

Arad, Szabadság-tér 7.

Seidel és Neuman Ger-
mania és H. W. Schla-
ditz Drezdai

kerékpárok,
ugymint
varrógépek
egyedüli képviselője.

Singer varrógépek 5 évi jótállás mellett 32 frt-ért.

Nagy szakszerű javítóműhely.

Dus választék felszerelési cikkekben, olcsó árak, pontos kiszolgálás.

Géplakatos gépész

cséplésre ajánljuk. Javitást azon-
nal elvállal. Czim: Ifj. Kecskés
Károly, u. posta Muszka, Arad-
megye. 770

Mairovitz Emil

márvány gyára és mészipar te-
lepe

Borossebesen.

Van szerencsém a t. közönség
és építész urak figyelmét fel-
hívni ötven különböző színű
menyházai márványból készült
műtárgyaimra és mészipartele-
pemre. Elfogadok a legmoder-
nebb kivite'ü oszlopcsarnokok,
lépcsőházak, bármilyenű disz-
oszlopok készítését, eredeti raj-
zok szerint, a legjutányosabb
árak mellett. 522

Nagy sirkőraktár

olcsóbb mint bárhol;

felírás, felállítás saját árban.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elvesztett erőt újra meghozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legbámulatremétebb csoda-orvos-
ság, mely megmentett ezreket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nemi baj-
jokban, szifiliszben, valamint elveszi-
tett férfierőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, ahol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredményeket
gyújtja az évek óta tartó betegségeket.
Öreg, fiatal egyaránt írhat a Stael
Medical Istitutnak az alatt jelzett
czimre, a honnan a csomagot rögtön
siküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelés
szeljaból az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen gyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivétel nem tesz. Mindenki ír-
hat érte bárhol magyarul, mire
titoktartás mellett postafordultava egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon még
ma. A csomag oly szépen be van cso-
magolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: Stael Medical Institute 49,
Elektron Building, Fort Wayne, Ind
Amerika. A levelek mindig bermentse-
sitendők. 1341